

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 2054

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanians
In The United States

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXXI

Price 25c

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis Thursday, April 5, 1984

— VLIKo metal

Nr. 62

NORVEGUS APSUPO 200 RUSU KARO LAIVU

NEW YORKE WALTER MONDALE GAVO DAUGIAUSIA ATSTOVŲ

SENATORIUS HART GAVO TIKTAI 20,000 BALSŲ DAUGIAU NEGU JESSE JACKSONAS

NEW YORK, N.Y. — Buvęs viceprezidentas Walter Mondale gavo daugiausia balsų New Yorko valstijoje ir pravedė daugiausia atstovų į Demokratų partijos nominacijų kolegiją.

Antradienį visoje New Yorko valstijoje vyko demokratų partijos nominacijų kolegijos atstovų rinkimai. Trečiadienio ryte dar nebuvo suskaičiuoti visi balsai, bet 98% apylinkių jau guvo pranešę rezultatus ir buvo galima susidaryti bendrą vaizdą apie atstovų skaičių.

Antradienio ryte Walter Mondale New Yorko demokratų partijoje gavo 605,248 balsus, senatorius G. Hart gavo 367,915, o J. Jackson gavo 343,247 balsus. Senatorius Hart gavo tiksliai 24,000 balsų daugiau negu Jacksonas. Sen. Hart išleido didesnę sumą pinigų, bet jis gavo žymiai mažiau balsų, negu Walter Mondale.

New Yorke W. Mondale gavo 45% paduotų balsų, sen. Hart — 26%, o Jacksonas — 25%.

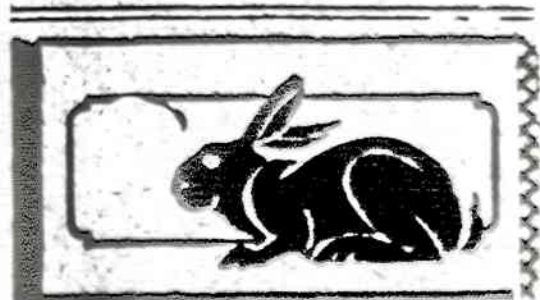
Pridėjus New Yorko atstovus prie turimų Walter Mondale iš viso nominacijų kolegijoje jau turi 861 atstovą, tuo tarpu sen. Hart turi 512 atstovų, o Jesse Jackson — tiksliai 140.

Dabar daugiausia atstovų į demokratų partijos nominacijų kolegiją rinksi Pittsburgas. Walter Mondale tikisi, ten surinkti daugiausia atstovų. Kad Walter Mondale būtų nominuotas, tai jis privalo praeiti į kolegiją 1,967 atstovus. Jis jau turi apie pusę reikalingų atstovų. Jeigu senatorius Hart nepasistūmės pirmyn Pittsburge, tai visos jo pastangos tapti partijos kandidatu atrodoys bergždžios.

Politikų tarpe vyrauja įsitikinimas, kad demokratų partija nominuos Walter Mondale. Iš visų turimų kandidatų Mondale atrodo rimčiausias, bet neatrodo, kad jis būtų nustumti prezidentą Reaganą į šalį. Prezidentas yra gabus kalbėtojas ir moka balsus rinkti.

RUSAI SIUNČIA SNIPUS VAK. VOKIETIJON

BONA. — Vokiečių valdžia nustatė, kad Sovietų vadovybė pasiuntė į Vakarų kelis šimtus "miegančių snipų". Jie neprivalo iškoti žinių ar jas pranešti rusams, bet jie ramiai vienoje vietoje gyvena ir stebi vietas

KALENDORELIS

Balandžio 5: Vincentas Fer. Žygnitė, Rimbaudas, Bendrutė, Galmantas, Vaitilė.

Saulė teka 5:28, leidžiasi 6:18. Oras debesuotas ir vėjluotai.

AUSTRAI BAUDZIA UŽ NACIŲ VEIKLĄ

VIENA. — Austrijos teismas paskyrė kalėjimo bausmę už neonacių veiklą.

Iš Vakarų Vokietijos į Austriją atvyko vokiečiai Ekkehard Well ir atnaujino čia buvusią neonacių veiklą. Jie skaitydavo Hitlerio paruoštus atsiminimus, vedė propagandą prieš Vokietijos bei Austrijos žydus ir organizuoti skelbė nacių idėjas. Jie vadinais neonaciais, nes dabar kitokie laikai, senų nacių veiklos Austrijos valdžia neleidžia. Neonaciai buvo suimti praėjusių metų spalio mėnesį. Vakar buvo paskelbtas sprendimas. Už nacių veiklą iš V. Vokietijos atvykusiam Well paskyrė 5 metus kalėjimo, du kiti gavo po 3 metus kalėjimo, o vienas gavo 2 metus. Visi keturi buvo tuojau nuvežti į kalėjimą. Teisėjas jiems priminė, kad naciai padarė austrams daug žalos.

— Tais Hsiaopingas, prieš du metus suimtas Kinijos provincijoje užsivertėtojų žemę sukininkais ir imė patiemis tikininkais.

— Palestiniečiai mėtė granatas Jeruzalės gatvėse, sužeidė tuomet tuomet buvusius devynis kareivius.

— Trečiadienį aukso uncija kainavo \$398.

gyventojų nuotaikas ir jas praneša rusams. Jie vadinami "miegančiais snipais", bet rusams jie labai naudingi.

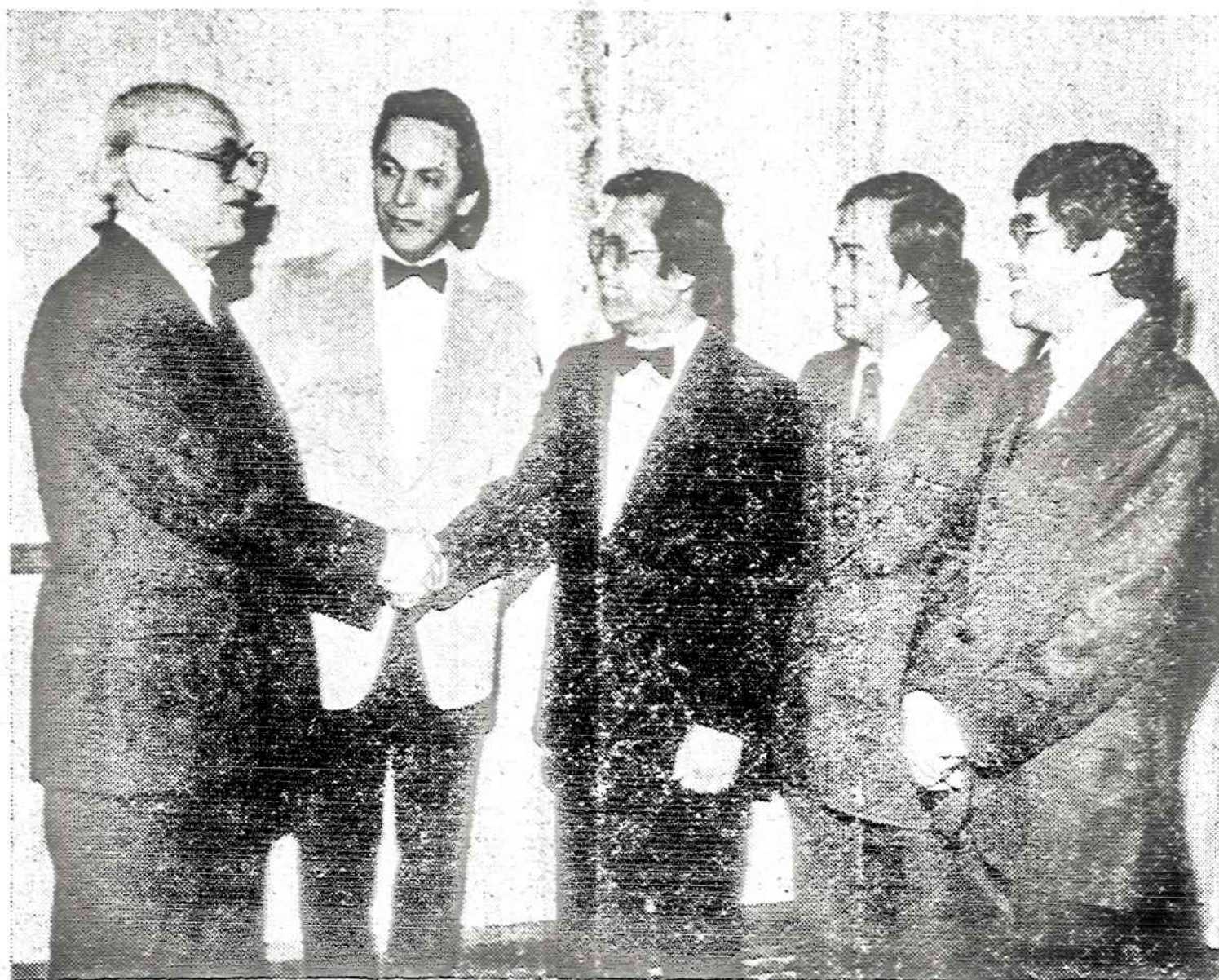
Pirmais trim šiu metų mėnesiais rusai išleido į Vakarų 10,000 vokiečių. Tie vokiečiai pasiskirstys po visą Vakarų Vokietiją ir pranešins rusams vien apie Vakarų Vokietijos gyventojų nuotaikas.

Vokiečių vyriausybė, nustatė ir patikrinusi šį faktą, ima si priemonių snipus suvaldyti. Naujai atvykusieji vokiečiai nebus priimami jokiai valstybinei ar savivaldybių tarnybai.

Caspar Weinberger

Sekr. Weinberger apžiūrėjo Turkijos bazes.

Dr. Algirdas Maciūnas, Central Community Hospital direktorius, sveikina su naujai priimtais į ligoninės medicinos štabą tarnautojais, suruošus jiems specialius pietus Beverly Country klubo patalpose. Iš kairės ir dešinės: dr. Algirdas Maciūnas — ligoninės medical director, dr. Ariel Chavez — vice-president, dr. Rogelio Liboon, president, dr. Prisco Olaya — secretary ir dr. John Perez — treasurer.

VLIKAS INFORMUOJA EUROPOS PARLAMENTĄ IR JAV KONGRESĄ

VLIKo įstaiga išsiuntinėjo 22-iems Europos Parlamento nariams, įskaitant pirmininką P. Dankert ir vicepirmininką dr. E. A. Klepesh, JAV-ų Senato ir Atstovų Rūmų priimtą sutartinę rezoliuciją 80 Pabaltijo klausimu ir Eltos ypatingą numerį skirtą Antanui Terleckui. VLIKo pirmininko dr. K. Bobelio pasirašytame laiške jie raginami pristatyti šio "narsaus lietuvių nuomonės teismui". Kovą 1 d. Europos Parlamento pirmininkas Pieter Dankent savo laiške dr. Bobeliui padėjo už gautą informaciją ir pranešė, kad "šie dokumentai yra perduoti Europos Parlamento Politinių Reikalų Komitetui toliamesiam svarstymui".

Terleckui skirtas Eltos numeris ir šiu metų pradžioje Europos Parlamentui pristatyta nauja rezoliucija, pasmerkianti religijos persekiojimą Lietuvoje, buvo pasiūsti 108-iams JAV Atstovų Rūmų nariams ir 68-iems senatoriams. Šia medžiaga buv aprūpinta Amnesty International bei panašios žmogaus teisių organizacijos. Vasario 9 d. dėkodamas Eltai už informaciją apie Antaną Terlecką, Senatorius Ernest F. Hollings pareiškė, jog jis teiraisis, ką Valsyčių Departamentas daro Terleckui padėti.

JAV Kongreso Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Komisijos pirmininkas, Dante B. Fascell išspausdino Congressional Record (vasario 21 d.) skiltyje savo pareiškimą Antano Terlecko reikalu. Paminėjęs, kad Terleckas buvo pakartotinai ikalintas, Fascell baigė šiais žodžiais: "Lietuvos pogrindžio žurnalas: Aušra įspėjo, jeigu pasaulis neišgirs šio kalinio šaukimo, jeigu nebus plačiai reika-

ujama kad šis laisvės kankinys būtų laivintas. Jis gali žūti". (Elta)

LENKŲ MOKINIAI ATEJO BE KRYŽIAUS

GARWOLIN. — Šiame miestelyje yra žemės ūkio mokykla, kurioje ištisą savaitę nebuvo pamokų. Mokiniai nėjo į mokyklą be kryžiaus. Bet šiandien jie pakaitė savo nusistatymą ir atėjo be kryžiaus.

Vyskupas Mazur, kuris jau ištisą savaitę gyvena tiksliai duona ir vandeniui, vakar pasakė kalbą per radiją, patardamas mokiniams padaryti nuolaidą ir atėti į mokyklą be kryžiaus. Jis tvirtino, kad valdžia daro taip pat nuolaidą. Jis nepaminėjo, kokią nuolaidą valdžia darys.

Vyskupas Mazur priminė klausytojams, kad Mieleno miestelyje valdžia padarė nuolaidą. Ten mokiniai jau nuėjo į mokyklą. Jis patarė abiem pusėm padaryti nuolaidas. Jis tvirtino, kad derybos eina. Valdžia yra pasiryžusi padaryti nuolaidas. Jis ir toliau bebadauja, gyvena tik duona ir vandeniui.

BRAZILIEČIAI UZMUŠĖ BLOGĄ ŽMOGŲ

SAO PAULO. Brazilija. — Jardin provincijoje, Ganiramba kaime apie 300 kaimiečių užmušė 33 metų gyventoją Osvaldo Peres.

Peres buvo pats galingiausias vyras visame Ganirambos kaime. Nebuvo tos savaitės, kad stiprus Peres nebūtų prisikabinęs prie kurio kaimo gyventojų, jo šeimos ar moterų.

Pasklido gandas, kad stiprus Peres praėjus pirmadienį vėl pradėjo kabinėtis prie dviejų žmonių. Žodis po žodio, tuojau

susirinko apie 100 Ganirambos gyventojų, prispyrė Peres prie namo sienos ir pradėjo atsiužinti pagaliai jį mušti. Jį tolmušė, kol visai užmušė. Antradienį atvyko policija ir surašė protokolą.

AMERIKOS RAKETA IRENGTA SICILIJOJE

ROMA. — Italijos gynybos ministeris Giovanni Spadolini, buvęs premjeras, antadienį paskelbė, kad pirmoji Amerikos vidutinio dydžio atominė raketa Sicilijos saloje jau įrengta. Jeigu Sovietų karo laivai bandytų grobti Vakarų Europą, arba Sovietų atominės bombos būtų paleistos į bet kurią Vakarų Europos valstybę, tai Sicilijoje esanti raketa būtų paleista į patį svarbiausią Sovietų Sąjungos pramonės centrą.

Italija laukia iš Amerikos gauti 112 vidutinio dydžio atominį raketų. Dalis raketų jau atvežta, specialistai jas įrengs, kad paruoštų šovimui. Ne visos raketos yra Italijoje. Kitų raketų atvežtos tik dalys.

Gynybos ministeris Spadolini pranešė parlamentui, kad jos negali būti paleistos be Italijos premjero žinios. Jis pastebėjo, kad paleidimas negali susitrukdyti, nes viskas labai tvarkingai suderinta.

EGIPTAS GRIZO ARABŲ SĄJUNGON

KAIRAS. Egiptas. — Islamų organizacijai priklauso 45 valstybės. Egiptas buvo šios organizacijos steigėjas šio šimtmečio pradžioje. Bet 1980 metais Egiptas buvo išmestas iš Arabų Sąjungos, kai tuometinis Egiptų prezidentas Anwar Sadat nuskrido į Jeruzalę ir pasakė Izraelio parlamentui kalbą. Arabai negalėjo pakęsti, kad Egiptas pradėjo laikos pasitarimus su Izraeliu.

RUSŲ KARO LAIVAI APSUPO ŠVEDIJĄ IR NORVEGIJĄ

LABAI LENGVAI GALI NUTRAUKTI ANGLIJOS, DANIJOS, BELGIJOS, OLANDIJOS SUSISIEKIMĄ

LONDONAS. Anglija. — Galingi Sovietų karo laivai, išplaukę iš Murmansko, Kronstadto, Klaipėdos ir kitų uostų, visiškai izoliavo Norvegiją, Švediją ir Suomiją ir labai lengvai gali apsupti Angliją, Belgiją, Olandiją ir Daniją, sako pranešimas iš Anglijos.

Rusai vakar pranešė, kad Sovietų karo laivai ruošia manevrus Norvegų jūroje ir prašo kitų valstybių karo laivams nep্লাukti į rusų karo laivyno manevrų sritį.

Britai buvo gerai informuoti apie Sovietų didžiulius lėktuvnesius, kurie saugojo šiaurės Rusijos pakraščius, bet jie nieko nežinojo apie ruošiamus karo laivų manevrus Norvegų jūroje. Britams buvo susidariusi problema, kad rusai pasiekė Norvegijos pakraščius, bet trečiadienio ryte britai nusitė, kad didieji Sovietų karo laivai manevruoja visoje šiaurėje.

Sovietų karo laivai, išplaukę iš Murmansko laivyno bazės, užėmė ne tik Norvegų jūros vandenį, bet pasiekė ir Islandiją, Švedlandų salas, o kiti karo laivai, atplaukę iš Kronstadto ir Klaipėdos bei Karaliaučiaus, užblokavo visus šiaurės vandenį. 200 Sovietų karo laivų ir lėktuvnešy visiškai izoliavo Norvegiją, Suomiją bei Švediją ir užkirtė kelą jūromis į Angliją, Belgiją, Olandiją, Daniją, Šiau-

rus ir Rytų Vokietiją, Lenkiją, Lietuvą, Latviją ir Estiją. Britai spėlioja, kokie yra Sovietų karuomenės vadovybės tikslai. Norvegų vyriausybė ko Suomiją ir labai lengvai gali apsupti Angliją, Belgiją, Olandiją ir Daniją, sako pranešimas iš Anglijos.

kingų norvegų užsienio reikalų ministerijos pareigūnų į Sovietų šnipinėjimo tinklą, ir išvarė keturis KGB agentus. Švedai praėjus savaitę paskelbė, kad nežinomi narilavai bandė prasiveržti į Karlskrono karinę bazę, bet nepajėgė. Bet švedai prisipažino, kad ir jie negalėjo likusiai nustatyti, kas galėjo bandyti prasilausti į Karlskronos bazę. Švedai žinojo, kas galėjo banlyti, bet jiems nepavyko pasikėsniotojus sūdupti už uodegos, tai jie abejoja. Jie net pastebėjo, kad galėjo būti kurios nors Varšuvos pakto valstybių narilavai.

Sovietų karo laivai galėjo išplaukti iš savo uostų, kad švedai pamatytų, kokius karo laivus turi rusai ir suprastų, kad toks laivynas turi žnoti, kas yra Karlskronos bazėje.

Sovietų karuomenės vadovybė, suruošusi manevrus visoje šiaurėje, galėjo įtikinti amerikiečius apie reikalingą atvykti į Maskvą ir tartis. Jeigu prezidentas Reaganas nesitarų tai rusai galėtų lengvai visą Europą izoliuoti, čia tik spėliojamas.

Nikaragvos ministras navyko į šiaurės Korėją, kad gautų išgityti karui reikalingų ginklų.

Beirutė prie Žaliosios linijos stovi eilės žmonių, norinčių grįžti į Beirutą, bet kariai jų neleidžia. Turi būti išikimti vyriausybei.

Sicilijoje paruošta pirmoji atominė raketa Italijoje. Kitos raketos ruošiamos kitose vietose.

KAIP AŠ TAPAU VILNIEČIU

Prof. Mykolas Biržiška

(Tęsinys)

Man ir kitiems atsakė Aug. Voldemaras ir J. Yčas, jį ginami. Patekęs komisijon, kai kas esu joje pavadėdė ir jos vardu XII 2 pranešiau apie gudų kalbos ir literatūros įvedimą, lietuvių kalbos katedros atskirymą nuo lietuvių literatūros įvedimą ir kita. Po 3 skaitymų universiteto statusas buvo priimtas ir XII 14 "Lietuvos Aido" Nr. 157 (205) švietimo ministerijos paskelbtas; juo Vilniaus universitetas atgaivinas 1919. I. 1, nusistatoma darba pradėti I. 15 ir organizacijos darbas pavadėdama man kaip tarėtūi.

Slaptas, bet išplepamas mums karinis Vilniaus lenkų organizavimas, atviras darbininkų tarybos susiorganizavimas ir jos siekimas valdžios, vokiečiųvis didėsnis pakrikimas, Varšuvos reikalavimas iš Obosto praleisti Lietuvon jos kariuomenę, raudojų pulkų artinimas, Varšuvos ir Maskvos nustatomos minios, spaudos ir t. t. puolimai Tarybos, pačios lietuvių visuomenės nepasitenkinimas Volde-maro lyg ir neviniklumu, jo netikinamais reikimais ir t. t., stipri kariųjų opozicija — visa tai daugelį slėgė. Mane gal mažiau už kitus, nes ir be Tarybos turėdama dar gana darbo gimnazijoje, per daug buvau privargęs, kad mane tai skaudžiau veiktu. Tačiau perkėdė gimnaziją į naujus rūmus ir paleidęs vaikus atostogų, akyliau

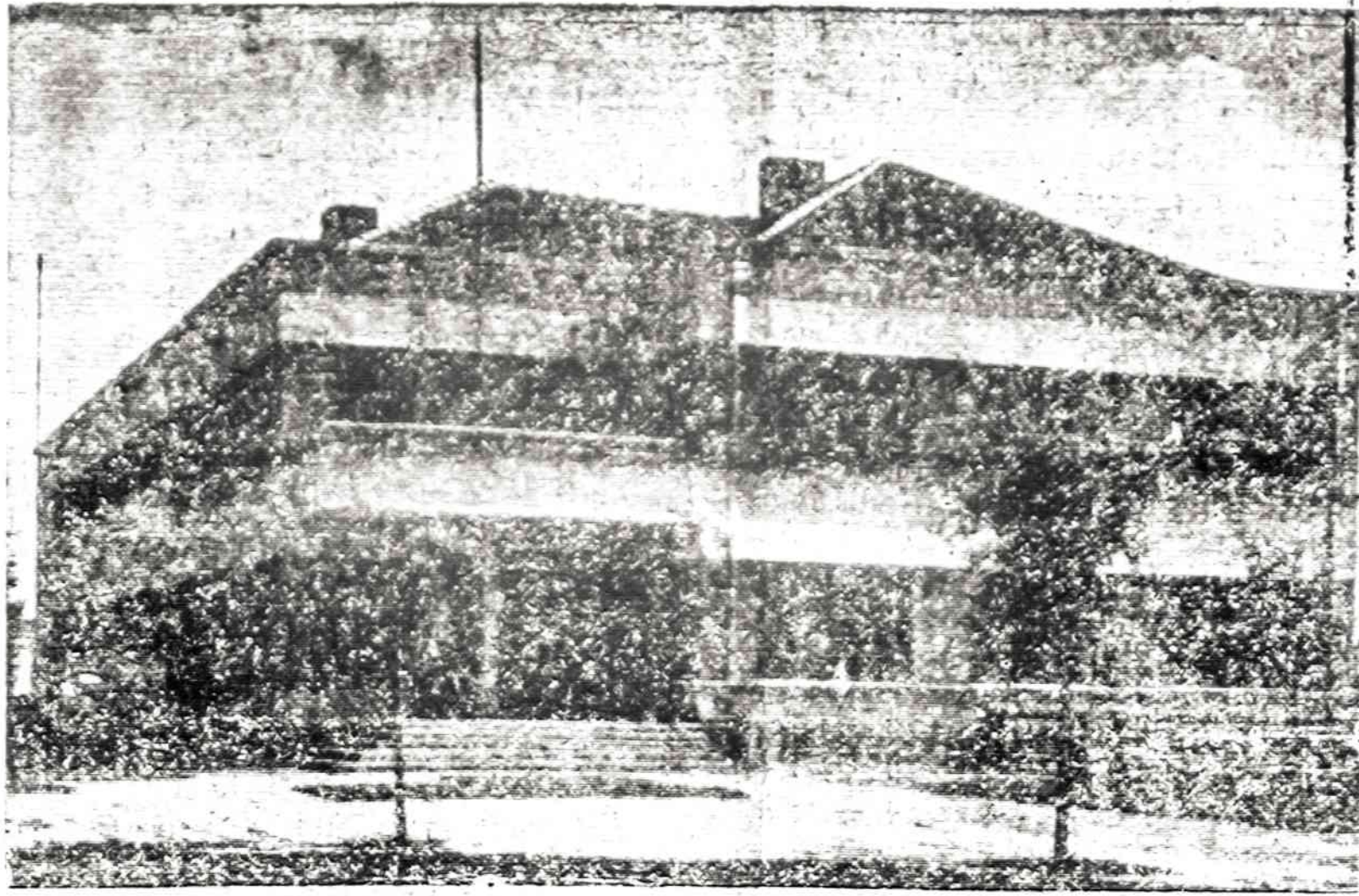
ėmiau dahtytis ir aiškiau orientuotis.

Nesurku buvo suprasti, jog jau nebesuskubėme Vilniaus apginti. Aš viena tejtutu: ar šioks ar toks bus Vilniaus likimas, gal net pačiam Lietuvos nepriklausomybės gyvenimui naudinga bus nebe Vilniuje įsitvirtinti veikti to pat Vilniaus išvadavimui, bet aš liksiū Vilniuje. Jekio mano proto įrodymai nestengė šio jausmo paveikti, bet ir kitus raginti pasekti mano pavyzdžiu nedrįsiau: kiekvienas turi tai spręsti pats, laisvai, suvarankiškai.

Mano žmona paėmė Mokslo Draugijos vadovėlių leidimo komisiijos reikalų vedimą, apie kurį aš neturėjau dar jokio supratimo ir už kurį jį dvasioje nekarta net suteikiau dėl patiriamų iš jo 1919—1922 m. nemalonių ir erzinančių darbo, bet ir dėl kurio nemaža gavau pergyventi šviesių valandėlių. Gruo-džio 21 d. panašiai kaip Klimas pasielgė su manim ir J. Yčas. Atbėgęs pas mane pasiukė porai dienų turis išvažiuoti, tam laikui paliekas man savo portfelį palaikyti drauge su raktėliu ir pavadėdama man prireikus jį pavaduoti. Portfelyje pasirodė tebuves raštas, kuriuo jis visus švietimo ministerijos reikalus man pavadėdė... Buvau net pašauktas į kabineto posėdį Yčui pavaduoti, tik, rodos, nebuvau nuėjęs.

Tik vis dėlto nuė ministeriavimu neišsiskau. Tarybos prezidiumui pavadėdama Myk. Sleževičiui sudaryti naują kabinetą, bene per pačias Kalėdas, jis pasiūlė man stoti jo kžolacinin kabinete švietimo ministeriu, mainėdama dar du socialdemo-kratu, kuriuodu sutikusiu būti ministeriais, tai Juozą Paknį ir Aug. Janulaitį. Gerai supras-damas plačios koalicijos reikšmę tokio svarbiu ir pavojingiu momentu, kaip kad mes tuomet gyvenome, ir matydamas Yčo portfelį neatsikratysiąs, sutikau, bet viena aiškia sąlyga: kai kabinetas Kaunan kelsiąs, aš liksiu Vilniuje. Turėdama svarbės venių lėgavai, Sleževičius lengvai su tuo sutiko.

Gruožio 26 d. vakare įvyko pirmasis naujosios vyriausybės posėdis, kuriame pažinau savo naujus draugus. Dalyvavau ir kituose posėdžiuose. Lankiaus

Lietuvos nepriklausomybės laikais Alytuje pasistatyta dviaukštė mūrinė mokykla

ministerijoje, tikriau kabinete prie mano vedamos gimnazijos, ir pats interesantų ten buvau tankomas. Gavau pasveikinti dar Yčo suauktą gimnazijos salėje visuotinę mokytojų konferen-ciją.

Gruožio 30 d. J. Vileišio bu-tė dalyvavau jo, Elezevičiaus ir bere dar Kairio pasikalbėjime su atsiautu iš Varšuvos panevė-žiečių Step. Mickevičium, Zigm. Jundzila ir kitais Vilniaus lenkų veikėjais, (Bol. Valigora, Na przelomie, 1934, psl. 38, mimi čia Jundzila, (Ludv.) Chominskį, Joną Pilsudskį, (Vyt.) ?) Abrama-vičiū ir (Vyt.) Stanevičiū, o Mic-kevičiaus nerado), kurie mūsų buvo raginami, besitartinčios iš rytų audros akivaizdoje, dėtis su mumis bendron valdžion. Žo-dis "mūsų" nevisai čia tinka, nes aš, pavyzdžiui, visą laiką tylė-jau, jokios naudos iš pasikal-bėjimo nelaukdama; visi jie buvo politinio lenkų komiteo nariai arba šalininkai, o šis aiš-ki reikalavo Lietuvos sujūngi-mo su Lenkija! Lenkų pusėje daug, rodos, kalbėjo Mickevi-čius. Žinoma, nieko iš tų kalbų neišėjo, tik lenkų (Waligoros 39) kartojamas ju pusės 1919. I. I atsakymas, jog jie pripažįstą etnografinės Lietuvos nepri-klausomybę, bet Lenkijos - Lie-tuvos siena turinti pareitį nuo tarpusavių tų dviejų valstybių politinių santykių, kažin ar be-bus pilnas. — Bene tik Kairys man tuomet sakė apie lenkų atsakymą, iš kurio mano galvo-je liko atminimas, lyg lenkai bū-

ŠV. KAZIMIERO IŠKILMĖS ROMOJE

S. m. kovo 4 d. sukako 500 metų nuo Šv. Kazimiero, Lietu- vos globėjo, mirties, šiam įvy- kiui paminėti, Romoje įvyko ypa- lingos iškilmės, kurių metu po- litiškai reikalavė sau kelių ministe- rijų, o krašto apsaugos minis- teriją siūlė duoti "nė mums nė jums", tik — prancūzai!

Vokiečių kariuomenė aiškiai rengėsi užleisti Vilnių lenkams ir tai sausio 1 d. padarė, pasi- traukdama iš pradžių ligi Pau- lonės, o paskui ir visai iš mies- to. Keliuose kabineto posėdžiuose aptariamas išvažiavimo rei- kalas vakariniame sausio 1 d. po- sėdyje ne tik galutinai turėjo būti išspręstas, bet ir tuojuo vyk- domas gatvių kertėse, nei ties pat Taryba, stovėjo jau ginkluo- tus lenkų — jaunuolių sargybos. Kituose posėdžiuose nesikišda- mas į važiavimo dalykus, dabar gavau priminti ministeriui pir- mininkui Sleževičiui kas mu- dviejų buvo sutarta. Jis patvir- tino, kuria sąlyga aš tesutikau įeiti valdžion, ir čia pat aš bu- vau atleistas nuo pareigos vykti su kitais, Kaunan. Posėdyje da- lyvavęs Tarybos vicepirminin- kas St. Šilingas pasiūlė suteik- ti man generalinį valdžios įga- jojimą, kuriuo atsivėmęs galė- čiau viešai pasireikšti. Čia, te- ko mums atsivėkinti, ir aš pro lenkų sargybas nekludomai nu- dūmiau namo.

(Pabaiga)

mirties, pavergtosios Lietuvos gyventojai jau 11 metai kenčia žiauriausią priespaudą ir tautos genocidą. Sovietai nuolat os per- ejoja tikinčiuosius krikščionis, ypač kėsindamiesi sugriauti Lie- tuvos Katalikų Bažnyčią, kuri ir toliau veikia katakombine forma. Negailestingi persekioji- mai — vyskupo Steponavičiaus, kunigų Svarinsko ir Tamkevi- čiaus, Sadėnaitės, dr. Statkevi- čiaus, Terlecko, Petkaus ir dau- gelio kitų — tebesitęsia, nepa- sant Žmogaus teisių deklaracijų ir Helsinkio susitarimų.

Šv. Kazimiero dvasia yra labai gyva dabartinėje Lietuvoje, kai ji buvo gyva ir nepriklausomoje Lietuvoje, kai kovo 1-ta diena buvo paskelbta tautinė šventė su visa eile religinių iškilmų. Persekiojami tie lietuviai giliai gerbia šv. Kazimiero minties ty- rumą ir gily religinį tikėjimą. Šv. Kazimieras ir toliau įkvepia visus lietuvius religiniu ir tauti- niu entuziazmu.

Todėl šis 500 metų šv. Kazi- miero minėjimas Vatikano mie- ste ir Jūsų šventenybės dalyvavi- mas šiose iškilmėse suteiks did- esnę vilį prisilegtiems už gele- žinės uždangos. Šis minėjimas sustiprins laisvame pasaulyje gyvenančių lietuvių pasiryžimą vesti kovą už jų brolių ir seserų išlaisvinimą.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvi- nimo Komitetas reikią didelę pagarbą ir dėkingumą Jūsų šventenybei už pagalbą perse- kiojamiems lietuviams, kurie siekia laisvės ir nepriklausomy- bės... Mes prašome Jūsų šven- tenybės ir toliau kalbėti mūsų vardu įvairiuose tarptautiniuose pasitarimuose ir derybose. Mes

esame įsitikinę, kad šv. Kazimie- ro maldos ir apsauga bei Jūsų šventenybės pagalba ir palaimi- nimai padės Lietuvai ir kitoms pavergtom tautoms vėl tapti laisvomis". (Elta)

FIGŪS LAIKRODŽIAI

— Ar išikruju jus parduodat siuos laikrodžius po du doleriu? — Taip, Tamsta. — Bet juk ant jų nieko neuž- dirbat!

— Nei skatiko. Bet už tai vė- liau uždirbu, kai kostiumeriai juos atneša taisyti.

KAD TIK GREIČIAU ISVAŽIUOTŲ

— Ar negalėtum paskubėti? Aš būnu, kad nepasivėluočiau traukini.

— O nesibijok, Tamsta. Aš rūpinuos tuom nemažiau už jus. Mano gaspardorius sakė, jog jei aš parsivežčiau jus namo, tai jis mane išvėtytų iš darbo, — ra- miai atsakė bernas.

SUSIVENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 97 metus.

- SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.
- SLA — išmokėjo daugiau kaip AŠTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudų savo nariams.
- SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA neteško pelno, nariams patarnauja tik savilpos pagrindu. Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali susivienijime apsidrausti iki \$10,000.
- SLA — apdraudžia ir Taupomąją apdraudą — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir ju gyvenimo pradžiai.
- SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už \$1,000 apdraudęs sumą temoka tik \$3.00 metams.
- SLA — kuopu yra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės kuopų veikėjų, jie jums mielai pasakės ir SLA įsirašyti.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30th St., New York, N.Y. 10001
Tel. (212) 563-2210

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● **LITERATŪRA**, lietuvių literatūros, memo ir moksl. 1834 m. metraščių. Jame yra vertingi, nekuomet neseniai. Vins Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Macdūno, P. Joniko, V. Stankos I. Rauckio, dr. Kazlo Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varn- kurybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

● **DAIŲ ŠVENTĖS LAUKUOSE**, poetės, rašytojos ir kra- tinėjų šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dain- šventes bei jų istoriją. Ir etga. Įdomi skaityti ir nedainuojan- tiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

● **Vienišo Žmogaus Gyvenimas**, Antano Rūtko apraš- tas Juozo Adomaičio — Dėdės, šerno gyvenimas. Tai ne senas gyvenimo bruožių aprašymas, bet tikslu to laikotarpio buities lite- ratūrinė studija, susikirsianti skirsnėliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

● **LIETUVISKASIS PAMARTIS**, Henriko Tomo-Tamalaus žemėlį parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvės apskrčių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimų ir jų vertinai ir vokiečių kalba. Laba sandingoji 336 pusl. knygoje yra Rytprūšių žemėlapis. Kaina \$4

● **KĄ LAUMERIS IRMA**, rašytojos Petronėlės Orinaitės at- siminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pb maistais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius bet kainuoja tik \$3.

● **JULIUS JANONIS**, poetas ir revoliucionierius, nesupras- tas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik a- furgio Jalinako knygoje apie Juliano Janonio gyvenimą ir pos- eiją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

● **MATYRINIS NOVELAS**, H. Zosterko kūryba. J. Valan- tinai, 206 pusl. knygoje yra 60 apsakymų novelių. Kaina \$3

Knygos gazonos Naujlenos, 1789 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant galite gauti ir kitas knygas.

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

Maistas iš Europos sandėlių.

MARIJA NOREIKIENE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2601 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

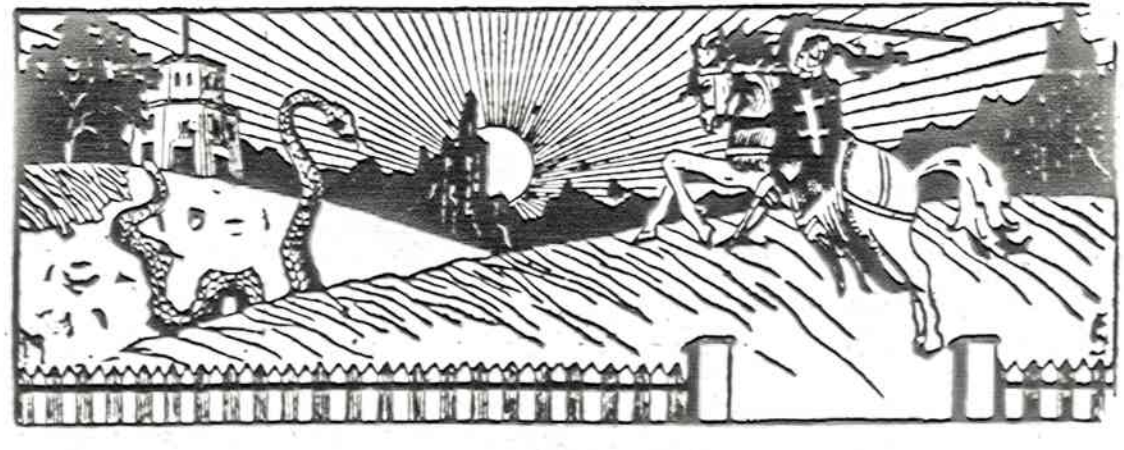
• RŪPĖSTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SAL- DUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šiokiadieniais nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas

Tel. 476-2206

Inž. LIODAS MIKSYS,
50 metų studijavęs, kaip
IŠ PRAEITIES ŪKANŲ
ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurion sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunimui ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslius vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kietas viršelis. Pajūtas \$2.

NAUJIENOS
1789 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

APLINK MUS IR MŪSŲ NAMUS

Naudingi patarimai ir įdomūs dalykai

• Ameriškiečiai nemėgsta avienuos. Daugelis jų gyvena visai nėra ragavę. Tačiau nuo pat biblinių laikų daugelio kraštų žmonės ją mėgsta ir noriai valgo. Senasis Testamentas aprašo pirmąjį avienuos receptą, duotą žydams bėgantiems iš Egipto nelaisvės į pažadėtąją žemę. Esą, pats Dievas ragino bėgti besiruošiantis žydus kiekvienam pasiimti po gyvą avinėlį, ir kaip paruošti bei valgyti: "Ir jie tą naktį valgys mėsa, keptą ant ugnies, su nerauginta duona ir su kartomis žolėmis".

Vėliau avinėlis tapo ateinančio pavasario simboliu, madingu per Passover ir Velykas.

Lietuvoje avienuos sezonas buvo rudenį, gi Velykų staigiai puošdavo vaikų išvaizdą cukriniais avinėliais.

Velykos Lietuvoje ypatingai pasižymi flaušūnų dažymais, marginimais. Neįsivaizduojama, kad Velykonis neturėtų margučiu. Ir stengiasi visi, kad tik gražiau ir įdomiau išmargintų, nes juo gražesnis tuo ir vertesnis. Margutis tai yra Velykinė deivutė. Kiekvienas eidamas į svečius neša dovanų — margučiu, nei meilė, žia! tada — kit kitam per Velykas dovanuoja po gražiausį margutį.

Tačiau žymia Velykinę pramogą turi supynės arba supuoklės. Nors kurią draudžia jų kabinimą ir supinimą, nes supynės esančios Judošiaus pasikoroimo parinklas ir jei kas iš jos kristamas užsimus, to net į šventintą kapines nelaidosia. Nežiūrint to grasinimo vis tiek jaunimas jas stato, kabina, nes sena ir mėgiama Velykinė pramo-

ga, be kurios neįsivaizduojama šiais laikais. Velykos švenčiamos po dvi, kartais tris dienas. Džiaugiamies pavasario kelių dienų švenčių kaip laimėjimų taip ir senieji, kelia pekilius, vaišina kaimynai, vieni pas kitus. Jaučiamies renčia paskutinės žiemos pramogą, vaišinas, linksminas ir džiaugiamies.

Matau ne vienam tebera malonus priiminimai kaip linksmai ir džiaugsmingoj nuotaikoj praleidavom Velykas Lietuvoje.

• Amerikos miestuose ir priemiestuose gyvena ir veisiasi daugelis laukinių gyvulių ir paukščių. Daugelis jų žūva nuo bado ir naminių gyvulių — kėlių ir šunų. Raginama šiems žmogaus draugams ir gamtos papuošalams sudaryti geresnes sąlygas savo kieme, bei aplinkoj. Tam reikėtų yra išleista neapmokama informacija "Back Yard Kit". Norint ją gauti, reikia rašyti: Backyard Wildlife Habitat Program, National Wildlife Federation, 1412 Sixteenth St. N. W. Washington, D. C. 20036.

• Pektis yra pramityvus žmogaus reikšmės, visai nereikalingas moderniam gyvenimui. Jis sukosi pasiekitą kvėpavimą ir širdies mušimą pakelia kraują spaudimą, apsunkina virškinimą ir sukelia kūne nesveikus pakitimus, paruošiančius kovai ar bėgimui nuo priešo. Modernieji asmenys jį pasireiškia vartojant mašiną, ypatingai aštintinkant akidentui, dirbant fabrikuose ir elgsenoj neįprastose įvykiuose. Blogas temperaments arba pyktis pasireiškia jau kūdikystėje. Vaikas tu-

(Garsaus Venecijos menininko Giovanni Biellini pieštas paveikslas)

ri būti įtikintas, kad ne visi jo norimi daiktai ar dalykai yra įvykdomi ar garantuojami. Sugausies yra naudingas išpėjimas — valdyk savo piktumą!

• Ropes galima rauginti lygiai kaip kopūstus. Vokiečiai tą gerai žino ir jas vadina "sauer ruben".

• Pripažinta, kad svogūnai-cibuliai ir salierai yra geriausi nervų stiprintojai.

• Kad sūrinktu kvortą mešaus, bitelė turį išiekti iš avių net 23.000 kartų.

• Kaip kas praleidžia gyvenimui daiktai ar dalykai yra maždaug taip praleido savo gyvenimą: miegū — 23 metus, darbu — 19 metų, linksmybėms ir maldoms — 10 metų, valgant ir geriant — 6 metus, keliaujant — 6 metus, ligoms — 4 metus, apsiirngimui — 2 metus.

Kokie buvo senovės lietuvių pinigai?

Lietuvoj būdami girdėdavom švarias pasakas apie užkastus turtus ir jų ieškojimą, nakties lauką. Daugelį tų pasakų išguldavo patys žmonės, kitos turį šio tokio realio pagrindo, nes senovėj pasitaikydavo, kad tur-

tingesnieji slėpdavo žemėse savo turtus.

Bekasinėjant laukus ir pilikalnius dažnai užtikami puodai su pinigais, kurie būna dvejopos rūšies: lietuviški ir svietiniai. Lietuviškų pinigų randama net iš 13-to šimtmečio. Vėlesnio periodo pinigai žinomi kaip "muštiniai" — pailgi sidabro gabalai su keliais skersiniais — išplovomis. Kunigaikščio Kęstučio nukalti pinigai pasižymi grynai lietuviška ypatybe — stulpais ir vyrtimi. Po unijos su lenkais, buvo dedamas šalia vyrtės ir erelis.

Magdalena Sulaitienė

MESKERIOJIMO TIESOS

• Natūralus ir dirbtinis jautis priėmė atitikti natūralų meskeriojamos žuvies maistą, kuriu ji maitinasi. Pagavus pirmas kelias žuvis, praplaunamas pilvas ir nustatius kuo žuvis maitinasi, gali daug patraukti sėkmingam tos dienos meskeriojimui.

• Būk užsispyręs ir pasiryžęs kaitliškai blizges, jų spalvas ir jautis būdais ir jeigu nesika bina, nestovėk vienoje vietoj ilgai kaip ketvirtį valandos. Meskeriok pasiryžęs pagauti bū matys, tikrai pasiseks.

• Ne visos žuvys, bet kiekviena turi mažesnę ar didesnę galimybę atskirti spalvas. Negilime vandenyje į raudoną spalvą reaguoja dauguma žuvų.

• Meskeriokas, apeliuodamas jauti į žuvies mitybos skoni, turė girdėjimą ir reaguoja pagal šiuos patarimus: žuvis žūvis, žuvis. Gyvos jautis yra geriau meskerioto, o pasisekimo laidas. Išvada: meskeriotojas priėmė žinoti žuvų mitybos būdus ir žuvų charakterį.

• Žuvis, esant įvairus ma-

istą, pasirenka jį pagal savo skonį. Meskeriokas žuvis, kurios maitinasi negiliai, prie vandens paviršiaus, kombnuok vertikalius ir horizontalinius judesius.

• Patariama su blizgėmis ir kitais dirbtiniais jautkais praktikuotis negilime vandenyje, raukiant per vandenį, kad būtų galima stebėti jų veikimą, traukiant įvairiais greičiais. Eksperimentuok, kad pasisekimas priklausys 90% kai kurioms žuvis, nuo meskeriojimo technikos.

• Neleisk pasiteikimui ir optimizmui pasprukti nuo susidaryto dienos plano. Pasiryžimas ir tvirta valia padės jumis jį vykdyti. Kadangi savaitgalio meskeriotojas neturi progos pasirinkti tinkamiausią meskeriojimui dieną, tai pasitaikiusi meskeriojimo diena turėtų būti vertinama teigiamai ir į visų meskeriojimo faktus priėmė būti žūvis, žuvis, žuvis, žuvis.

• Vandeniui kylant, dauguma žuvų plaukia į pakraščius arba prieš vandenį. Kylantis li per krioklius krentantis vanduo padidina deguonį, žuvisms suteikia palankesnę vandens tempe-

ratūrą ir padidina naujo maisto apetitą.

• Atoslūgio metu žuvis plaukia pavandeniu arba į gilesnes vietas. Kenciantis nepastoviam vėjui, žuvis maitinasi mažiau ir laupiau.

• Kiekviena žuvų rūšis turi savo mėgiamą vandens temperatūrą, kurioje ji jaučiasi patogusiai. Jos siekia tos temperatūros visais metų laikais.

• Drumzliname vandenyje arba ūkanotoje dienoje sumažėja matomumas ir šviesos spindulių prasiskverbimas vandenyje. Žuvis, tokiom sąlygom esant, daugiausia stengiasi maintis dieną ir negiliose vietose, nors ir būtų vasaros sezonas.

• Oro spaudimas, inatuojant termometru, žuvisms daro tokios pat didelės įtakos, kaip potvyniai ir atoslūgiai. Kylant oro spaudimui, žuvis aktyvėja, prie krantų, barometrai krintant ir oro spaudimui mažėjant, mažėja žuvų aktyvumas, žuvis traukiasi nuo krantų ir meskeriojimas yra blogesnis.

• Vėjas turi įtakos į žuvų aktyvumą. Vėsi ir vėjota diena vasaros metu, kai bangos muša si į krantus, padidina vandenyje

deguonį ir padidina vandens temperatūrą žuvisms. Vėjota diena vandens paviršius gauna daugiau deguonies, žuvis būna aktyvesnės, daugiau reikalauja maisto. Bet esant audrai ir pučiant dideliems vėjams, geriausia meskeriotoi užuovėjoje, kur vazdžiai nuo medžių ir iš oro krinta į vandenį, sudarant žuvisms maisto "shopping" centrus.

• Slenkantys debesys, neskaidrus vanduo, lietus ir atvėsęs oras išsukia žuvų judėjimą vasaros metu. Oro atšilimas žiemos metu gali turėti įtakos į žuvų aktyvumą.

• Įvairių rūšių žuvisms stengiasi gyventi joms tinkamoje temperatūroje, atsivėlgiant į jų rūšis. Tai priklauso nuo vandens gylio ir šaltinių esančių vandenyse, kur žuvis randa patogią sau temperatūrą. Be to, priklauso nuo vandens spaudimo ir nuo deguonies kiekio vandenyje.

• Didelė žuvis pasirenka vandenį, kur mažiau šviesos, nes didelis kūnas vandenyje maitinimosi ir judėjimo metu lengviau pastebimas. B. Vaičiulis

Iš N. L.

PULGIS ANDRIUSIS

Kelionė per "nesikišimą" į Ispaniją

(Specialus laiškas Trinitui iš Viduržemio jūros)

(Tėsinys)

Nakčiai gilėjant, išsikaptome iš paskutiniojo portugalų žemės švyturio ir pradėjome slinkti įspanų vandenimis. Raudonos ir žalios švieselės kartkartėmis dingsta, kad po kiek laiko sužibėtų dar tirstesniais būriais ir įkvėptų dar šturpsnės baimės mirties pirkliams. Likimo skirta pietų Ispanijai būti klasišku kontrabandos kraštu: čia nesena is amžiais šolo didžiausias Europos smugelis tabaka bei spiritu, pro čia visuomet čjo ginklai Maroko maurams, o labai už pinigų gabenamas švies brolžudiskajam karui. Tais pačiais tarpekiais slankiojo pagersėjusios Carmen operos didvyriai — čigonai. Todėl šioje vietoje ir blizga nakties vandenyje vilko akimis.

Kaip saugus, taip drauge ir šturpus šis vandens kelias aplink liepsnojantį Pirėnų pusiasalį. Toks ir toks laivas užplaukė mink, sprogo mašinos, nuskrėdo. Tokių pranešimų jau buvo ligi dešimties. Generolo Franko pakūstos "povandeninės dėžės" turi būti išpirtos daugeliu gyvybių. Todėl laivo keleivis, vakare lysdamas į narus, neretai pagalvoja, ar rytoj sausas prisikels.

Bet mus pažadino toks tvasgąs kovo pirmosios rytas, kad ir prie visko pratusi akis, turi nustebti: Gibraltaro baltai žalia uola saulės spinduliuose! O čia pat, antroje pašonėje pražydes baltas namelias ispanų uosto miestukas Algeciras. Sužaliavusios pievos staigiomis kalvomis kopai į pilkas Sierra Nevada tolas. Už tų uolų melsvas rūkas, o už debesų rikiuojasi baltos sniego drygnės. Tylus pavasario rytas su baltais avių pulkeliais, su rūkstančiais piemenų pirklėlis dūma s. Už tų kalnų, už saulėtos ramybės brolis žudo brolį.

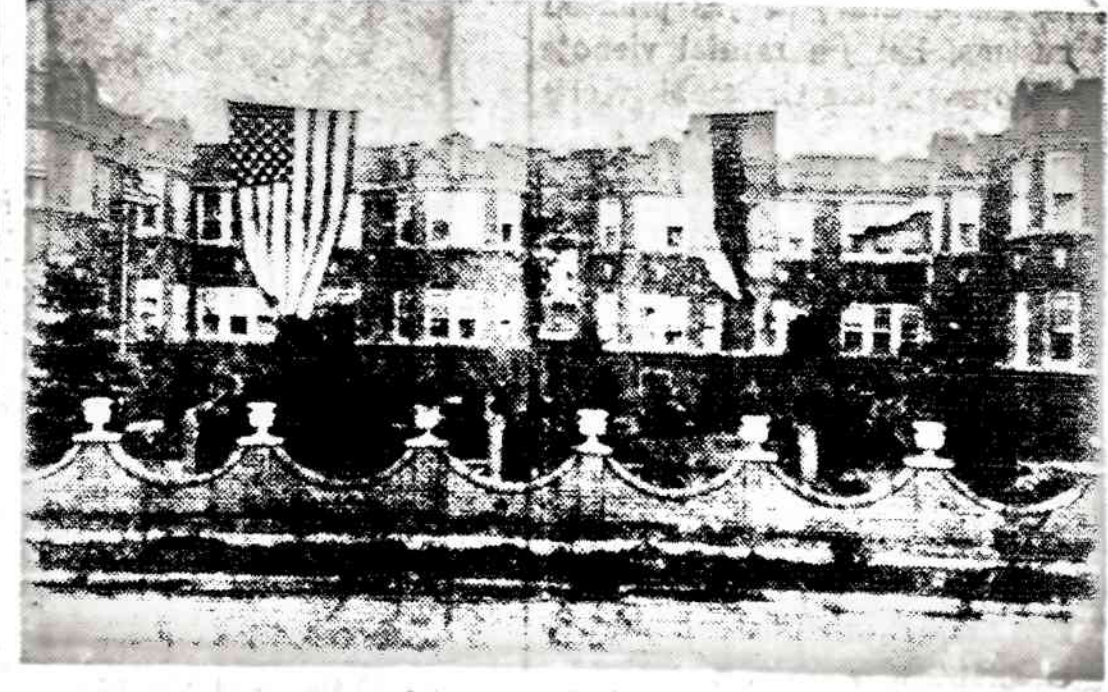
O už siaurosios Gibraltaro vandens juostos kyla debesys slaptingoji Afrika, lenda iš miglų juodi Maroko kalnai. Šioje tarpautinėje jūrybės turgavietėje šiandien nepaprastas judėjimas. Atsirūša pilki anglų sarvuojant grįžta iš naktinės sargybos naikintuvai, nerimsta vietoje povandeniniai. Karo uostas pilnučiais pilkųjų milžinų, kurių kamnuose rūksta dūmai, kurių priekyje išsijoję patrankų narsai. O viršum visko, melyname danguje pilna baltų žuvėdrų ir hidroplanų. Motorų trenksmas, sirenų garsai, valtimis atsiplukdžiusių ispanų riksnas ir lenka nugara Gibraltaro uola, kurios akys nukreiptos į dvejas jūras, į dvejus kontinentus. Kiekvienas jūros svečias, kiekvienas laivo stiebas, vėliava iš šios uolos matyti kaip delne. Nuo tų paslaptingų uolos akių nėra viltes pasislėpti nei dienai, nei naktį. Dienos metu be nieko matysi, o naktį iš nežinomų Gibraltaro plyšių išskosta galingi šviesos pluoštai, skrodžiantys du žemyn, dvejas jūras. O antroje pusėje, už Atlaso briaunos tyliai kaitinasi saulėje Centos miestelis, kuris taip pat nenuleidžia akių nuo didingosios Gibraltaro uolos. Nedykai į tą Maroko skyką smelkiasi didžiųjų valstybių norai: nusodinti nuo uolos anglų ligi šiol nepajudintą liūtą.

• Siauru tarpekliu slenka baltas laivas į mėlynąją Viduržemio jūrą, kurios krantuose dar ilgai matyti ispanų kalnai ir šiaurės Afrikos debesys nuskrėdusios uolos.

Sicilija, 1937 m. kovo mėn.

NEZINO

Slauge rodydama tėvui tik ką gimusius dvynukus: — Ar ne gražiai jie atrodo? — Taip, bet kuris yra mano? — nustebintai paklause tėvas.

Lietuvio Sodyba

For the woman who's at the heart of her family's finances.

You can't afford to be wrong. Because if you're in charge of the family budget, you're making decisions about the future, too. And that's where U.S. Savings Bonds come in. Buy them through your bank. Or encourage your husband to sign up for the Payroll Savings Plan where he works. That way, while you're meeting the day-to-day expenses, you'll still be building a more secure future for your family.

U.S. Savings Bonds. For the woman who really knows a good bargain.

Take stock in America. Join the Payroll Savings Plan.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays
by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 37494000
Postmaster: Send address changes to Naujienos
1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

As of January 1, 1960
Subscription Rates:
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per 3 months, \$12.00 per 1 month.
Other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months, Canada \$45.00 per year, other countries \$48.00 per year.

25 cents per copy
Nuo sausio pirmos dienos
Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiestiuose:
metams \$45.00
pusiui metų \$24.00
trims mėnesiams \$15.00
vienam mėnesiui \$5.00
Kitose JAV vietose:

metams \$40.00
pusiui metų \$22.00
trims mėnesiams \$12.00
vienam mėnesiui \$4.00
Kanadoje:
metams \$45.00
pusiui metų \$24.00
vienam mėnesiui \$5.00
Užsieniuose:
metams \$48.00
pusiui metų \$26.00
Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, pirmadienius ir šventadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telef. 421-6100.
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

Švento Kazimiero jubiliejus okupanto informacijoje

Šv. Kazimieras iki šiol vienintelis viešai Bažnyčios pripažintas Lietuvos šventasis. Miręs prieš 500 metų Gardino pilyje ir palaidotas Lietuvos sostinės katedroje Vilniuje. Šv. Kazimieras yra didelė malonė vargšei tautai, kuri šandien nėra sunki vergijos našta. Tad, jo 500 metų mirties sukakties minėjimo reikalas rimtas, nepavergtosios Lietuvos tikintieji savo šventojo pagalbos dabar daugiau reikalingi, kaip bet kada. Juk mūsų tauta tiek metų yra kryžiuojama.

Šiandien Vilniaus katedroje šv. Kazimiero karsto nebėra. Okupantas katedrą nusavino, ją išniekino ir joje šv. Kazimiero karstą išvietino. Šiandien ir šventasis yra tremtinys savo senelių ir tautos žemėje. O mūsų sostinės katedra, kuri ilgus amžius stovėjo neliečiama ir tarnavo Dievo šventovei, paversta koncertų sale.

Todėl iš Maskvos atstovybės Washingtono siuntinama spaudoje informacija apie šv. Kazimiero paminėjimą "tarybinėje" Lietuvoje yra ne kas kita, kaip okupanto veidmainystė mulkinti lietuvišką išsiviją, o kartu ir visą laisvąjį pasaulį, kad štai "tarybinėje" Lietuvoje tikintieji turi pilną religinę laisvę.

Okupantas rašo, kad jau nuo 1981 metų ruošiamasi šv. Kazimierą paminėti, bet šiam paminėjimui ruošti vadovauja ne Lietuvos vyskupai, o tik kunigas Algirdas Getauskas. O kad šią mulkinimo propagandą dar labiau išryškintų, tai minėtoje informacijoje skelbiama kokie dideli buvo atlikti tikintiesiems patarnavimai "išlaisvinus" Lietuvą, nors nuo to "išlaisvinimo" jau praėjo daugiau negu keturiasdešimt metų, bet per tą laiką buvo išleistas tik mišiolas ir katekizmas. Bet ar tai ne naivi, mulkinanti okupanto propaganda? Mišiolas ir katekizmas Lietuvos tikintieji turėjo laukti daugiau negu keturias-

dešimt metų.

Taigi, Maskva per savo "Novosti press agency" siuntinėjama informaciją laisvojo pasaulio spaudai apie šv. Kazimiero Lietuvoje ruošiamas paminėjimo iškilmes yra tik melo propaganda pridengti religijos ir tikinčiųjų priešpaužia. Ir ją atskleidžia krauju ir asaromis aprašyti faktai pagrindžio spaudoje. Mes joje skaitome, kaip okupantas pasielgė su Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetu. Visas laisvasis pasaulis žino, kad šio komiteto veikla nebuvo nei antikomunistinė, nei antitarybinė, o grynai religinė. Jo tikslas buvo, kad tikintieji turėtų tokią laisvę, kokią turi ateistai. Kad Lietuvos tikintieji galėtų laisvai atlikinėti savo religines pareigas, kurių reikalauja iš jų Katalikų bažnyčia.

Argi lietuviai, laisvėje gyvendami, gali tylėti ir pritari tokiai informacijai, kurią Maskvos atstovybės tarnautojas Sabbotinas skleidžia, kad tikintieji lietuviai naudojami pilna religine ir tikėjimo laisve? Toks tylėjimas būtų nusikalčiamas. Juk okupanto skleidžiamoji informacija yra ciniskas pasityčiojimas iš katalikų Bažnyčios ir tikinčiųjų. Šia proga tenka paminėti tik vieną kitą faktą, kurie liudija, kokia baisi yra okupuotoje Lietuvoje religinė priešpaužia. Tie faktai aiškiai liudija, kad Lietuvoje nėra religijos ir tikinčiųjų laisvės.

Ar tai religijos laisvė, jei šiandien visoje Lietuvoje yra tik vienintelė kunigų seminarija ir tai, kuri yra ne vyskupų rankose, o ateistinės valdžios? Jei priimti senarijon nustatytas toks mažas kandidatų skaičius, kad to pasekmėje Lietuvoje mažėja kunigų skaičius? Ir šiandien okupuotoje Lietuvoje jau ne viena bažnyčia yra palikta be kunigo.

Ar tai religijos laisvė, jei vyskupai be Religijos reikalų įgalotinio negali teikti Sutvirtinimo sakramento kada nori ir kur nori, negali net kunigo paskirti į kitą parapiją?

Ar tai religijos laisvė, jei kunigams neleidžiama paruošti vaikų pirmajai išpažinčiai ir Komunijai? Už tai kunigai baudžiami kalėjimu ir kitomis administracinėmis baudomis.

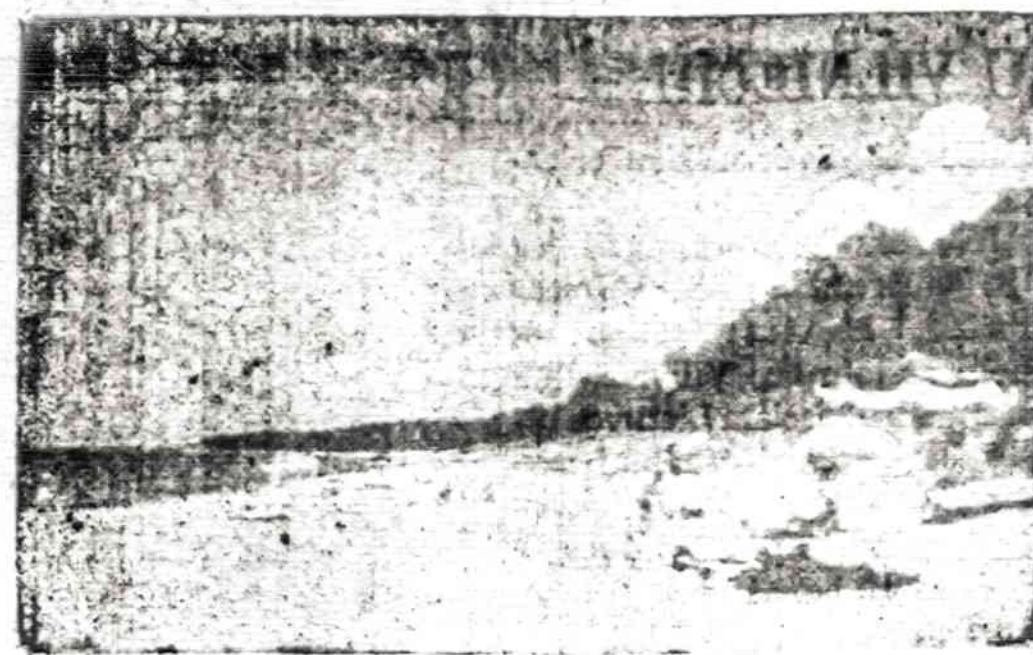
Ar tai religinė laisvė, jei draudžiama Vėlinėse procesija kapinėse, lankyti savo parapijiečius, už ką kunigai baudžiami administracinėmis baudomis?

Skelbiama sąžinės ir religijos laisvės, o 1976 m. liepos 28 d. aukščiausio prezidiumo paskelbti nuostatai yra visiškai priešingi Katalikų Bažnyčios struktūrai, jos dvasiai ir kunigų pasiuntinybei.

Ar tai religijos laisvė, jei ja gali pasinaudoti tik eliniai žmonės, o ką veikti tikintiesiems inteligentams? Kaip jie gali viešai atlikti religinę praktiką, jei už tai šalinami iš darbo?

Taigi, kai ten, ir išsivijoje okupantui tarnaujanti lietuviškoji spauda rašo, kad "tarybinėje" Lietuvoje klesti pilnutinė tikėjimo ir religijos "laisvė", tai Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetas į dienos šviesą išvilko tikrąją okupanto valdžios laikyseną religijos atžvilgiu.

Juk visas laisvasis pasaulis sužinojo, kokiais žiaurumais 1983 metais buvo atžymėta Katalikų Bažnyčia. Kunigai Alfonsas Svarinskas ir Sigitas Tamkevičius nubauti ilgiems metams kalėjimu ir ištreimimo bausmėmis. Ir už ką jie nubauti? Vien už kunigišką veiklą ir už tikinčiųjų teisių gynimą; už tai, kad išskėle viešumon faktus, rodančius tikinčiųjų diskriminavimą įvairiose gyvenimo srityse. Viešumon išskėle ateistų savivaliavimą, užgaunant tikinčiųjų jausmus.

VLADAS POZELA

KOVOS DĖL SPAUDOS

(ATSIMINIMAI)

(Tosinys)

I Vilnių suvažavusieji atstovai įsigijo naują įsipareigojimą: prklausti kuriai nors politinei rovei. Pirmine ją kunigas P. Būčys:

Kokia religijos laisvė, kai okupuotoje Lietuvoje visose mokyklose iš mokinių reikalaujama būti komjaunonliais? Jei juo nebūsi, tai niekur neįstosi, tau durys visur uždarytos.

Kokia religinė laisvė, jei okup. Lietuvoje per 40 metų tikintiesiems neleidžiama turėti net menkiausio katalikiško laikraščio, jau nekalbant apie katalikišką žurnalą. Nejaugi okupantui pasidavėliai mano, kad to išsivija ir laisvasis pasaulis nežino? Argi tokia tikinčiųjų būklė yra religijos laisvės įrodymas? Šiandien laisvasis pasaulis yra nustebintas Lenkijos katalikų atkaklia kova dėl kryžiaus sugražinimo į mokslo įstaigas. Betgi pavergtoje Lietuvoje kryžiai jau seniai (nuo pirmos okupacijos dienos) yra iš mokyklų išmesti, jų vietoje ant sienų kybo leninų, stalinų ir kitų budelių veidai. Kryžiai, kurie stovėjo prie kryžkelių, taip pat išvartyti!

Juk tikrai mulkinimo propaganda tęsiama, kai iš Maskvos atstovybės Washingtono informuoja laisvojo pasaulio spaudą, kad Lietuvoje ruošiamos šv. Kazimiero paminėjimo iškilmes, bet tyliama, kad Vilniaus katedrą (kurioje šv. Kazimieras išėjo į šimtmečių) suprofanuota; tyliama, kad Vilniuje šv. Kazimiero bažnyčia paversta ateizmo muziejumi, kurioje ir šiandien labai rafinuotu būdu lankytojams, ypač jaunimui, aiškinama, kad religija jau atgyvenusi savo dienas, mirusi, kad ji tapo muziejiniu objektu. Informuoja apie ten ruošiamas iškilmes, bet ar duos leidimą viešiemis susirinkimams, kuriuose būtų minimas šv. Kazimieras? Ir suprantama kodėl, nes mūsų krašto engėjas dreba, kad per keturiasdešimt metų jų ateistiškai auklėtas jaunimas gali užsikrėsti religinėmis bacilomis ir tapti tikinčiu. Ten šiandien niekas viešai apie šventąjį Kazimierą nekalbės nei per radiją, nei per televiziją. Nepasirodys ten nei mažiausia brošiūrėlė, nei straipsnis, liečiantis šv. Kazimierą. Juk nebuvo duotas leidimas ne tik tikintiesiems, bet ir vyskupams nuvykti Romon į tas didžiulias šv. Kazimiero mirties sukakties paminėjimo iškilmes.

Todėl lietuviai patriotai visais laikais šaukė ir šauks, kad Lietuva vergijoje ir kad ji trokšta laisvės, ir kad būtų sugražinta katalikams ne vien Vilniaus katedra bei garbingasis to tautos globėjas šv. Kazimiero karstas, bet ir laisvė visai lietuvių tautai.

A. Svilonis

— Katalikai, — kreipėsi jis į suvažavusiuosius, — eikime pasitariti savo tarpe.

— O jei aš bambasas, kunige?

— Hm, rimtas klausimas, — kažkas pasėbėjo. — Iškelk tą pastabą kun. Būčiui, tegu aprašlys.

— O, jūs, smailaliozuvi, į ką išviršy seimas, jei mes paklausytume klebono patarimų?

Tai, matyt, nepatiko atstovui J. Rameliui iš Zarasų. Jis vis parė galvą.

— Pasiklausytume dar mišionieriaus pamokymų, — atsakė kiti.

— Kas tai matė? — atskirto Ramelis.

Nemalonios parlamentarinės replikos. Abejodamas jų prasme, paklausiau Ramelį:

— Ar tamsta esi patęs atskirus pasitarimus?

— Ne, aš džiaugiuos, bet protestuotu prieš frakcijų demagogiją.

Suprask tamsta, dar nespėjome tarpusavyje susipažinti ir susiprasti, o čia, girdi: katalikai, rinkitės! Katalikas tai katalikas, bet mes ne tai čia suvažiuojame — ne melstis, pamokslų klausytis. Jų vieta ne čia. Palikite mus ramybėje. Čia nereikalinga globa. Mes — žmonės, turime savo orolą savo nuomone, gyvenimo mums padikuotą. Ar ne tiesą sakau?

Krikščionių demokratų frakcija. Tokios politinės partijos su rašyta programa, tuo metu dar nebūvol? Bėgi gyvenime jau seniai veikė tos srovės žmonės. Buvo katalikų veikėjų, kurie iš katalikų atstovų ar jų dalies galėjo sudaryti tokia frakciją ir jai vadovauti.

Kun. Būčys mokė:

Katalikai visur ir visada klyvūs. Na tik savo kasdienybėje, bet ir visuomenės reikale — draugišose, suvažiuojuose. Katalikybė turi apimti visą žmogaus gyvenimą. Seime mes privalome žiūrėti, kad ir laisvė, apie kurią tiek daug kalbame ir kurios trokštame, neišvėlyt prieš bažnyčios įstatymus.

Iš tolimesnių panašią išvedžiojimų sekė, kad jų, kaip ir šimtųjų tūkintų, reikalai yra nepaisomi revoliucijos, nes ji gali suezinti valdžią, o ši parbloks visus. Todėl krikščionių demokratų viešai buvo taip pasisakyta: mes už laisvę ir kovą dėl jos, bet be revoliucijos.

(Bus daugiau)

— Čado vyriausybė išleido Belgijos gydytoją ir slaugę, sulaukytus nuo sausio pradžios.

INŽINIERIUS LIŪDAS MIKŠYS

Inž. Liūdas Mikšys, 1888 metais gimęs Čedausoje, parašė 698 psl. knygą "Iš istorijos ūkanų ateina Lietuva".

Inž. Mikšys buvo istorikas, bet jis vertėsi inžinieriaus darbu. Daugelis mano, kad jis buvo kalbininkas, todėl jo didelį darbą nuvertino. Jis nesilaikęs kalbininkų nustatytų dėsnų. Kalbininkai jį vadina savamoksliu. Jie nesuprato inž. Mikšio ir nuvertino jo viso gyvenimo mėgiamą darbą.

Nė vienas lietuvis istorikas, neskaitant Prano Čepėno, neįdėjo į lietuvių tautos istoriją, kiek įdėjo istorikas Mikšys.

Lietuvių tautos istorijos pagrindas jis padėjo lietuvių kalbą. Lietuvių tauta neturi senų istorinių paminklų. Lietuviai neturi senų knygų, neturi senų įrašų, neturi Bakačkalos, hititų molio lentelių ir įvairiausių Kretos saloj rastų mikėnų kultūros liekanų.

Inž. Mikšys, bestudijuodamas inžineriją Petrapilyje, studijavo lietuvių kalbą. Jis buvo Jauriaus mokinys. Kun. Jaurius duoną uždirbdavo kunigyste. Atlaikydavo Mišias, o vėliau visą savo energiją skirdavo kalbos dalykams.

Jaurius studijavo kalbas lietuvių kalbai pažinti. Mikšys studijavo kalbas praeičiai pažinti. Jaurius išaugino Būgą, Jablonskį. Mikšys stengėsi paruošti lietuvių tautos istorikus Lietuvos praeičiai pažinti. Visi mokėsi pas Filipą Fortunatovą.

Lietuvių kalba yra seniausias lietuvių tautos paminklas. Lietuvių kalba yra senesnė už sanskrito kalbą. Lietuvių kalba šimtmečiais keitėsi. Inžinierius Mikšys nustatė kada ir kaip keitėsi lietuvių kalbą. Jis surašė šimtus pavyzdžių. Pradžioje nuo lietuvių kalbos šaknų Homero "Iliadoje" ir "Odisejoje".

Be to, lietuvių tauta, artėdama prie Baltijos, pakeliu paliko upėms, kalnams, pievoms ir kraštams lietuviškus vardus.

Indijos kalnuose, netoli Nepalio, yra Girnų kalnas. Vietos gyventojai nežino, ką Girnos reiškia. Kai atvažiuoja lietuvis keliautojas, tai jiems pasakė, kad aplinkiniai Girnų kalno žmonės šimtmečius nieko kito nedarė, bet kalė girnas ir ap rūpino visą Indiją ir Nepalį girnomis. Jie visvien nežinojo, ką lietuviškai girnos reiškia. Kai jiems girnų prasmė buvo išaiškinta, tai jie suprato, kad ten turėjo būti lietuvių, davusių girnų vardą.

Turkijoje lietuviai paliko Tarų kalnus ir Ašvos pievas. Rusijoje paliko šimtus upių vardų, o sena lietuvių daina sako: "Siuntė mane motinėle Dunojėlin vandenėlio..." Jei lietuviai nebūtų Dunojaus pakraščiuose gyvenę, tai lietuvaitės nebūtų eėjusios Dunojėlin vandenėlio.

Inž. Mikšys šipos lietuviškus žodžius iš istorės lietuviškon istorijon atneša. Šia knyga jis ruošė visą savo gyvenimą. Buvo laimingas, kad gyvenimo pabaigoje jis pajėgė ją atspausdinti. Knyga buvo išleista 1967 metais. Kalbininkams ji yra savamokslis darbas. Istorikams ji yra būt-

nybė. Naujienose dar galima gauti jos egzempliorių. Ji kainuoja \$25. Kieti viršeliai. Yra žemėlapių ir paveikslų.

Istorikas Liūdas Mikšys buvo vedęs artistę Zuzaną Arlauskaitę Mikšienę, gimusią Šiauliuose, vaidinusią ir mokytojavusią Šiauliuose, Rygoje, Petrapilyje, Kaune ir režisavusią Detroito.

Modernaus meno meistras Žibantas Mikšys baigė meno klases Kauno ir Paryžiaus mokyklose. Jis L. Enciklopedijoje pavaizdavo savo tėvą ir motiną, gyvenusius labai žiauriais mūsų laikais. Jis pavaizdavo, pagal savo jausmus ir protą, visus mūsų žiaurios gadynės juodus debesis ir visų kančių vaisius. Motiną jam pavyko labai gyvai pavaizduoti. Pirmas žvilgsnis rodo tikrą, energingą menininkę. Jis pradėjo vaizduoti tėvą. Bet tėvą jis paliko po juodu debesiu, o šalia motinos pats atsistojo.

Žibantas turi seerį Nioloje.

Inž. Liūdas Mikšys palaidotas Lietuvių Tautinės kapinėse.

Spausdinama pora Liūdo Mikšio straipsnių iš šios aptartos knygos.

BALTŲ KALBOS

Kalbininkams baltų gimines tėra pažįstamos trys kalbos, būtent: lietuvių, latvių ir prūsų. Pirmieji dvi kalbi mokslui labai pažįstami, nes jiedvi tebėra gyvi. Prūsų kalba kur kas mažiau pažįstama, negu lietuvių ir latvių kalba, nes ji seniai jau mirusi. Prūsų kalbos mirimas tuo labiau ap-

gailėtinas, kad jos ne ką ir palaikų turime paveldėję.

Bet ir prūsų kalba laimingesnė už kuršių ir jotvingių kalbas. Prūsų kalbos yra likę vienas antiras ir ilgesnis tekstas, tuo tarpu kad iš pastarųjų kalbos nėra likusio nė visų mažiausio tekstelio. Visas kuršių ir jotvingių kalbos turtas — kelios dešimtys vardu.

K. Būga (iš Rinktinių raštų I.)
KALBINES ŠIUOKLES

Ir žmonių kalbą suvartojant gramatikos tikslui, reikia būti atsargiam: mūsų tauta nuo senų senovės kentėjo visokias svetimas įtekmes, kurios gerokai sugadino ir tautos kalbą. Trumpai sakant, pačių žmonių kalboje daug kas yra paremta ant svetimųjų kalbų: iš svetimųjų kalbų įsibrovė mūsų kalbon ne tiktai daugybė svetimų žodžių, bet ir nemaža reiškinų, kurie teršė mūsų žmonių kalbą. Taip, prie žodžio ir reiškinų tikrai lietuviškų, vartojamų tarp žmonių nuo senų senovės, yra mūsų šnekamojo kalboje daug ir šiuokšlių. Tos šiuokšlės reikia mokėti atskirti nuo grūdų, negramatiškai tikrai žmonių kalbos grūdai tereiktų suvartoti.

J. Jablonskis

RATS SKAITYK IR KITUS PARAGINŲ SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

R VILIAUS

VAKARŲ VĖJAI

Modernios poezijos knyga. Kaina 5 dol. Minkšti viršeliai. Pasiūsimė poeziją, kai atsiųsime pinigų tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius

1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.

VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-8553

Service 855-4506, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBE: AKIŲ LIGOS
1907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PŪSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Valandos: antrą, 1-4 popiet, ketvirtą, 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Rezidencijos telef.: 448-5545

Florida

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapumo takų chirurgija.

5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

MOVING

Apraustas perkaustymas iš įvairių atstumo.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 ar 376-5996

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna aprausta ŽEMA KAINA
Priimam Master Charge ir VISA kortele.
R. ŠERENAS. Tel. 925-8063

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Šeštadienis ir sekmadienis nuo 8:30 iki 9:30 val. ryte.
Stoties WOPA - 1490 AM transliuojamos iš mūsų studijos Marquette Parko.

Redija — Aldona Dėvina
Telef. 778-1549

1159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"

KAZĖ BRAZDIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakare.
Vilios laidos iš WCEV stoties, bangų 1430 AM.
St. Petersburg, Fla. 12:30 val. pop.
12 WYHS stoties, 1110 AM bangų.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

Amerikos Lietuvių Pileičių Pašalpos klubo susirinkimas įvyks sekmadienį, balandžio 8 d., 1 val. popiet Aneles Kojak salėje, 4500 So. Talman Avenue.
Nariai kviečiami dalyvauti. Bus ir vaizės.
Ben. Jurenas, rašt.

SPORTAS

34-sios Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynės Toronto

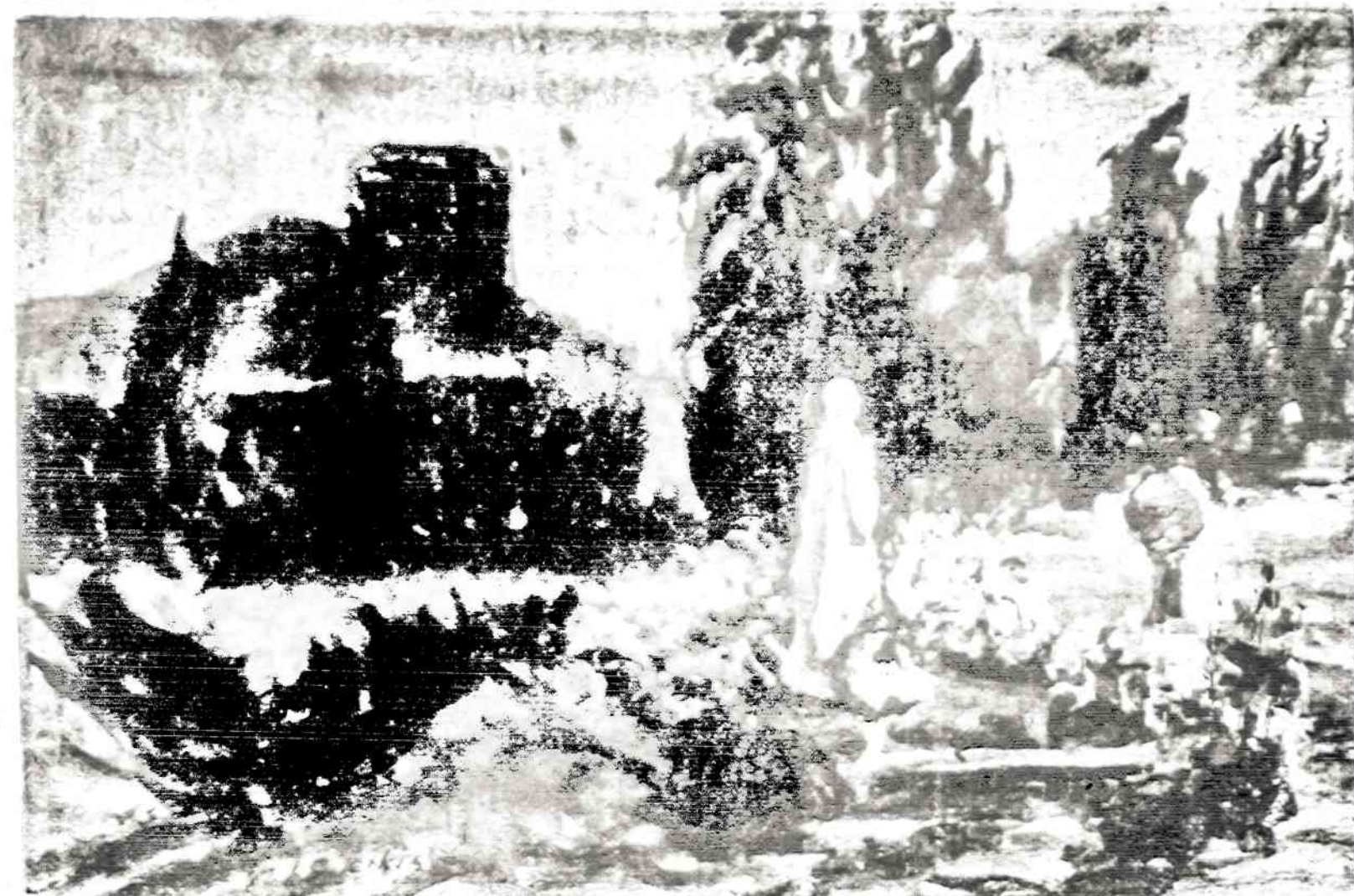
Kaip jau anksčiau buvo skelbta, XXXIV-sios Š. Amerikos Lietuvių sporto žaidynės įvyks 1984 m. balandžio 28-29 d., Toronto, Ont. Jas vykdys Kanados Sporto apygarda, talkininkaujant Toronto PPSK Aušrai, Toronto Vyčiai ir Hamiltono LSK Kovui, per specialų organizacinį komitetą, kuriam pirmininkauja Pranas Berneckas.

Varžybinių dalį tvarko varžybinių komitetas, kuriam pirmininkauja Kazys Šapočkinas. Žaidynių programoje bus 1984 m. Š. A. Lietuvių krepšinio, tinklinio, ledo ritulio, šachmatų ir stalo teniso pirmenybės.

Pasibaigus preliminarinei registracijai nustatyta galutinė krepšinio ir tinklinio pirmenybių programa.

Krepšinis vyks šiose klasėse: vyrų A, vyrų B, jaunių A, jaunių B ir jaunių C.

Tinklinis: vyrų, moterų, jaunių A, mergaičių A, mergaičių B ir mergaičių C.

M. Šileikis

Madona Z. Sodyboje, akvarelė

Krepšinyje ir tinklinyje prieauglio A klasei priklauso gimę 1965 m. ir jaunesni, B — gimę 1967 m. ir jaunesni, ir C — gimę 1939 m. ir jaunesni.

Krepšinio ir tinklinio galutinė dalyvių registracija privalo būti atlikta iki š. m. balandžio 7 d., šiuo adresu: Rimvydas Souda, 158 Howard Park Ave., Toronto, Ont. M6R 1V6. Telef. (416) 769-0671.

Smulkios instrukcijos pranešta visiems sporto klubams. Toliemesnės informacijos bus skelbiamos po dalyvių registracijos.

Ledo Ritulio Pirmenybės vyks tik vyrų klasėje, amžius neapribotas. Galutinė ledo ritulio varžybų registracija atliekama iki š. m. balandžio 7 d., pas ledo ritulio varžytų vedovą Rimą Kuliavą, šiuo adresu: Rimas Kuliavas, 297 Kennedy, Toronto, Ont. M6P 3C4. Tel. (416) 76612996.

1984 m. Š. Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybės

XXX-jų ŠALFASS-gos Žaidynių Individualinės Šachmatų varžybos įvyks 1984 m. balandžio 28-29 d., Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St., Toronto, Ont.

Varžybas praveda Toronto Lietuvių šachmatų klubas. Vadovas — Vytautas Genčius.

Pirmenybės bus vykdomos A ir B klasėse, pagal žaidėjų reitingą. Taipogi bus išvesta ir jaunių (žemiau 20 metų pirma-

varžybų dieną) bei moterų klases. Pirmenybių pobūdis: individualinės varžybos 5-kių ratų šveicarių sistema. Laiko riba — 40 ėjimų per 90 minučių. Trys ratai vyks pirmą dieną ir du — antrą dieną.

Varžybų I-jo rato pradžia — šeštadienį, balandžio 28 d., 10 val. ryte, punktualiai! Dalyvių registracija — 9 val. ryte.

A klasės laimėtoju teks dr. Algirdo Navvyčio Atminimui Pereinamoji Taurė, įsteigta 1982 m. Praeity metų laimėtojas dr. Kazys Jakštas, iš Chicago.

Visi lietuviai šachmatininkai kviečiami dalyvauti! Dalyvių registracija atliekama iki š. m. balandžio 18 d., šiuo adresu: Vytautas Genčius, 39 Chssold Rd., Toronto, Ont. M8Z 4T5. Telef. (416) 239-7524.

Smulkios informacijos pranešta visiems klubams ir kai kuriems pavieniams žaidėjams, kurių adresai buvo žinomi. Informacijų negavusieji — prašomi kreiptis į V. Genčių.

1984 m. Š. Amerikos lietuvių stalo teniso pirmenybės

XXXIV-jų ŠALFASS-gos Žaidynių stalo teniso varžybos įvyks 1984 m. balandžio 28-29 d., Toronto Table Tennis Club, 944 Lawrence Ave. West, Toronto, Ont. Pirmenybių vadovas — Jonas Nešukaitis, ŠALFASS-gos Stalo teniso klubo vadovas.

Programa: Venetai — vyrų, moterų, vyrų senjorų (1934 m. gimimo ir vyresnių), jaunių (1965 m. gim. ir jaunesnių) ir mergaičių (1965 m. gim. ir jaunesnių).

Dvejetai — vyrų, moterų ir mišrus. Komandinės — vyrų ir moterų.

Vyrų komanda sudaro 3 vie. ginkluoti sichi sėja terora prieš neto žaidėjai. Moterų — 2 vie. Indijos karius ir policija.

neto žaidėjos ir vienas dvejetas. Varžybų pradžia: šeštadienį, balandžio 28 d., 10 val. ryte, visoms klasėms. Žaidėjų registracija — 9 val. ryte. Sekmadienį — varžybų tąsa pagal reikalą.

Visi lietuviai stalo teniso žaidėjai kviečiami dalyvauti. Dalyvių registracija iki š. m. balandžio 18 d., šiuo adresu: Jonas Nešukaitis, 255 Silver Birch Ave., Toronto, Ont. M4E 3L6. Tel. (416) 691-7798.

Išsamios informacijos pranešta visiems sporto klubams ir kai kuriems pavieniams žaidėjams. Negavusieji — prašomi kreiptis į J. Nešukaitį.

ŠALFASS-gos centro Valdyba

PETKUS NOMINUOTAS NOBELIO TAIKOS PREMIJAI

Sausio 31 d. JAV-ų Kongreso Komisijos Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Reikalams nariai nominavo Viktorą Petkų ir kitus tris Helsinkio grupių narius — Jurių Orlova, Anatolijų Ščaranskį ir Mykolą Rudenko — kandidatais 1984 metų Nobelio Taikos premijai. Praėjusiais metais šią premiją gavo tos pačios komisijos nominuotas Lech Valasa. Savo oficialiame laiške nominuotojai kritikuoja neįmoniška kalinamųjų apilinką: "beveik badmiriška dieta: šaltis; netikroviškos darbo normos; korespondencijos ir apsilankymų teisių nepaisymas; prižiūrėtojų brutalumas". Nominavo laišką pasirašė Kongreso Komisijos pirmininkas Dante B. Fascell ir atstovai Sidney Yates, Timothy Wirth, Edward Markey, Don Ritter ir Christopher Smith; senatoriai Orrin Hatch, John Heinz, Claiborne Pell ir Partick Leahy. E.

— Visoj Punjabo provincijoje ginkluoti sichi sėja terora prieš neto žaidėjai. Moterų — 2 vie. Indijos karius ir policija.

MEDICAL FACTS

NATIONAL OSTEOPATHIC MEDICINE WEEK TO BE OBSERVED JUNE 1-7, 1980 BECAUSE...

DOCTORS OF OSTEOPATHY, D.O.'S, ARE THE FASTEST GROWING HEALTH CARE PROFESSION. A KELLOGG FOUNDATION STUDY PROJECTS A 71% GROWTH FOR THE OSTEOPATHIC PROFESSION DURING THE 1980'S.

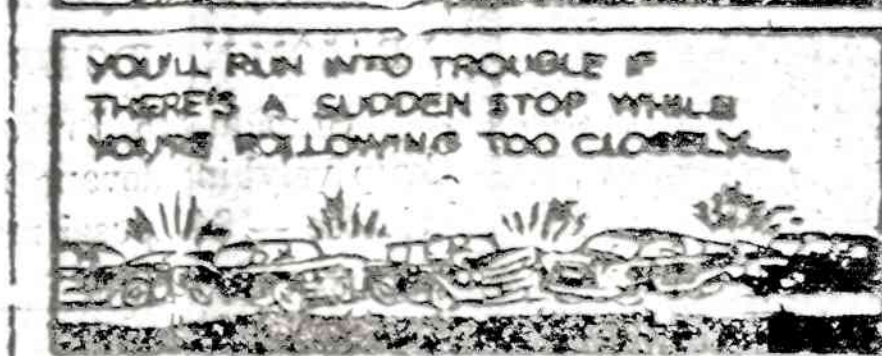

MANIPULATIVE THERAPY PROVIDES PATIENTS WITH AN ADDED DIMENSION OF TREATMENT.

D.O.'S PRACTICE HOLISTIC MEDICINE, TREATING THE WHOLE PATIENT AND NOT JUST THE DISEASE OR INJURY.

90 PERCENT OF ALL D.O.'S ENGAGE IN PRIMARY CARE MEDICAL PRACTICES WITH OVER 50 PERCENT LOCATED IN SMALL TOWNS AND RURAL AREAS.

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON EXPRESSWAY DRIVING

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKŠTĖS AUTOMOBILLAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue
Cicero, Ill. 60650
Tel.: 652-5245

TRIJŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ

Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikštes automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS

LACKAWICZ

Laidotuvių Direktorai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

Dr. Adomavičius bėrė žinias apie sveikatą, kaip žirnius...

Dr. Jonas Adomavičius praėję sekmadienį bėrė žinias apie sveikatą, kaip žirnius į sieną. Kas atidžiai klausė, ir laiku išsivijo, tai tam žinių rinkti nereikėjo. Jie kriū tiesiai į burną. Prasižiojai ir kiamytė, kaip maną iš dangaus.

Kas nesuprato, neprasižiojo ir laiku nepaklausė, tai nuo to žinios apie sveikatą byrėjo, kaip žirniai nuo senos. Dr. Adomavičius ni ko kito nemorojo, tik kad klausantieji jį suprastų ir įmestus žirnius kramtytų. Adomavičius jems aiškino, kad žirniai kramtyti, tai sveikatą stiprinti, bet ne visi jį suprato.

Dr. Adomavičius yra vienintelis lietuvis gydytojas, kuris žinias apie sveikatą žmonėms teikia veltui. Jis pats už tas žinias labai brangiai mokėjo. Jis turėjo tuos pinigų uždirbti, iš tėvų prašyti, iš kitų skolinti, kad tas žinias patirtų, su ligoniais jas praktiškai išbandytų, o vėliau jas dalintų... už dyką.

Chicagoje yra didokas lietuvių skaičius, kurie turi žinių apie žmonių ligas, bet jų žinių jie veltui neduoda. Jiems brangiai tos žinios kainavo, bet jie už tas žinias dar brangiau ima. Jie pinigų nema, bet lupa. Ima nuo tų, kurie dolerį kitą uždirba, bet nuo tų, kurie mažai pajėgia uždirbti, nulupa paskutinį centą.

Vienas Chicagos gydytojas, daug jaunesnis negu Adomavičius, tiek tų pinigų prisilupo, kad nežinojo, kur juos dėti. Jis pasistatė vienas namus. Jie buvo pastatyti negeroje vietoje, tai pasistatė kitus geresnėje vietoje. Vien tik sau pasistatė septynis kambarius. Jam užleko devintą kambarių, bet jis turėjo 7. Bankuose turėjo sutaupęs 250 tūkstančių dolerių. Turėjo larnaitę namo dulkėms valyti, bet pinigų vis lupo ir krovė. Jis susirgo pinigų liga, tai pats naujės lupiko daktaro vėžys. Jis mirė nuo vėžio, nes jam vis rūpėjo kaip daugiau krautis pi-

niu. Kitas lietuvis daktaras tiek daug pinigų prilupo, kad ir suskačiuoti negalėjo. Jis pasisamė pinigų skaičiuotoja. Jis pinigų lupo, o samdinys skaičiuodavo... Kai Chicagoje lietuvių laugamą aplupo, tai abu nuvažiavo į Floridą. Ten vyresnieji nuvažiuoja su pinigais, tai lengviau juos nulupli.

Praėję savaitę Marquette Parke lietuvių parapijos salėn suėjo daugiau negu šimtas žmonių. Visos kėdės buvo pilnos. Kad nusirinkusius geriau nuteiktų, tai dr. Adomavičius atsivėlė į salę Kirvalytė. Ji padainuodavo Alvudo psalminkams, bet niekad nedainavo pilnai bažnyčios salė. Pradžioje buvo nedraisi, bet kai įsimgino, tai traukė kaip tikra dainininkė...

Yra lietuvių dainininkų, kurie ne dainuoja, bet rėkia. Juo garsiau sušunka, tai mano, kad garsiau dainuoja. Kirvalytė apie dainą daugiau žino, negu tie rėksniai. Ji dainavo, kad nuteiktų susirinkusius klausyti žinias apie sveikatą. Ji nuteikė susirinkusius dr. Adomavičiaus kalbą.

Susirinkusieji nusi ramino, įtampa atslūgo, gerai atsisėdo ir patogiai atsirėmė, o tada dr. J. Adomavičius lėtu, garsiu, kiek viename salės kampe girdimu balsu pradėjo:

Matote ant sienos rankų pirštus. Apačioj ranka, o viršuj tai per pusę perplauta ranka... Čia matote rankos pirštus, o čia matote pirštų odą, čia sąnarius, čia kremzlę, o čia pirštų kaulą.

Rankos pirštuose pradeda rodytis sklerozė. Pirmiausia patinsta pirštų galų kremzlės, o vėliau nuo piršto galo eina tolyn. Patinsta vidurinės piršto kremzlės. Dar vėliau patinsta krumpliai. Vėliau eina plaštakos kremzlės. Žmogus paimti nieko negali. Jam dažnai ranka atgrumba, jis negali jos valdyti. Ką paima, tas jam iškrita. Ką mirė nuo vėžio, nes jam vis rūpėjo kaip daugiau krautis pi-

dydavo, o kai įsigali sklerozė, tai riešuto, paimti negali.

Sklerozė pirmiausia pikimba prie rankų galūnių. Tuojau turi eiti pas gydytoją, kai sutinsta pirštų galai. Gydytojas pasakys, ką turi daryti, tai gali dar sklerozę apstabdinti, bet jeigu neiš pas gydytoją, tai sklerozė apims visą ranką ir pečių negalės pajudinti, tai jau šaukštai po pietų. Tada joks gydytojas negalės išgydyti. Reikia pradėti gydytis sklerozės pradžioje.

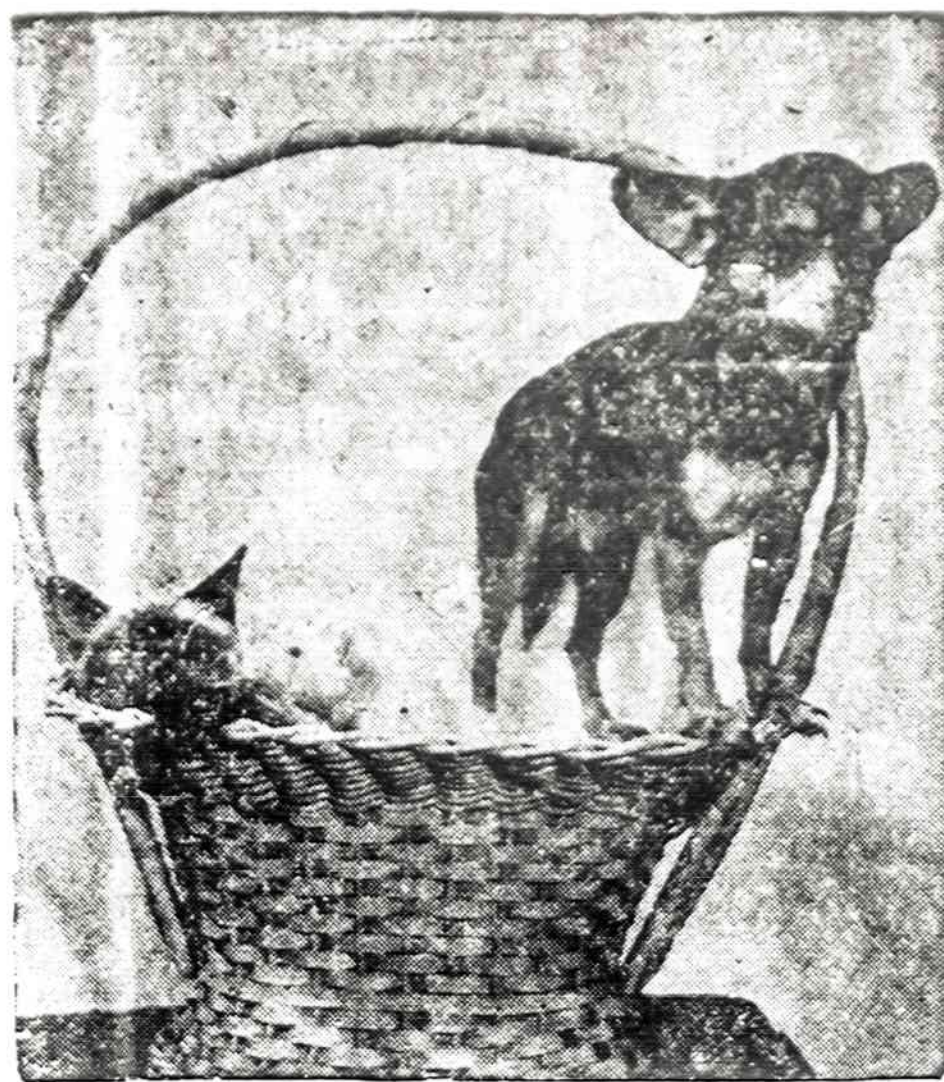
Pirmuon dieną reikia neleisti ligos gydyti sukėiams. Reikia mokėti apsiginti nuo tų, kurie apie ligą nežino jokios nuovokos, bet sūloši ją pagydyti. Vieni sūloši sklerozę gydyti radijo pranešimais, o kiti garsiniais laikraščiuose. Juos visus reikia velti laukan. Jie nori tikrai žaikius išvilioti, bet sklerozės išgydyti jie negali. Sklerozę galima gydyti tikrai šiluma. Jokių vaistų, jokių lašų, jokių milėlių sklerozėi išvyti nėra. Tikrai saulė ir šiluma gali apgydyti ir išgydyti sklerozę.

Dr. Adomavičius trumpai ir aiškiai, visiems suprantamai išdėstė, kas reikia daryti sumazinimui sklerozės ir reumato sukeltų skausmų. Panašiai jis pasakėjo ir apie kitas ligas.

— Buvo trumpas klausimų ir atsakymų periodas. Nespėjo žmogus paklausti, daktaras tuojau trumpai ir aiškiai atsakė, kaip riešutą kriusdamas. Jam nereikėjo galvoti, ko žmogus norėjo. Jis suprato, trumpai ir aiškiai atsakė, ir tuojau ėjo prie kito klausimo. Chicagos lietuviai kilo lokio gydytojo neturi. Jis yra vienintelis, kuris susirinkusiems dalina prašomus patarimus už dyką.

Jeigu jam pinigai būtų rūpėję, tai šiandien jis būtų milijonierius. Jis žino, kad pinigų jis nenusinė. Sveikatos reikalais jis veltui duoda patarimus Naujienose. Jais gali pasinaudoti kiekvienas, kuris turi kantrybės jo patarimus paskaityti.

Dr. Adomavičius yra geras kalbėtojas. Jis savo patarimus paspaudžia, to nesuspaudžia. Anksčiau riešutą delnė suskal-

tais parašo gana ilgus sakinius, bet kai kalba, tai pas jį viskas išeina trumpai ir aiškiai. Gal geriausia būtų, kad jis įsirengtų Lietuvio Sodijoje radijo valandą. Jis negal gauti pusvalandžio pas esamus lietuviškus pusvalandžius, ne tuose pusvalandžiuose negal laisvai savo nuomonės pasakyti. Geriausia jam būtų sava radijo valanda.

— Visi buvusieji jam nuosirdžiai dėkojo.

Reporteriai

TRUMPAI

— Chicagos Lietuvių Spaudos klubo narių susirinkimas įvyks penktadienį, balandžio mėn. 6 d. 7 val. vak. Lietuvio Sodijos salėje, esančioje 6515 S. California Ave. Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes reiks daug ką aptarti. Valdyba

— Zarasiškių klubo metinis narių susirinkimas įvyks š. m. balandžio mėn. 8 dieną, 2 val. popiet. Vydių salėje, 2455 W. 47th St., Chicago, Ill. Valdyba

— JAV R. L. B-nė rengia šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimą š. m. balandžio mėn. 8 d., sekmadienį, 11:30 val. ryto, tuo-

— Kasa, lietuvių federalinė kredito unija, už IRA terminuotus indėlius moka 11%. Atidarius ar padidinus savo sąskaitą iki š. m. balandžio 15 d., indėli galite nurašyti nuo 1983 metų pajamų. Kasa

— Banginis (Whale) priauga per dieną apie 100 svarų ir sveria tiek, kiek 1,500 žmonių kartu.

— Televizijos išradėju yra skotas John Bird. Pirmutinis pasėkmingas bandymas buvo atliktas sausio mėn. 1926 metais.

— Skiepijimą nuo pasiutimo išrado mokslintinkas L. Pasteur.

FOR THE SMILE OF HEALTH.

For constipation relief tomorrow reach for EX-LAX tonight.

Ex-Lax helps restore your system's own natural rhythm overnight. Gently. Dependably. Try it tonight. You'll like the relief in the morning. Choccolated or pills, Ex-Lax is "The Overnight Wonder."

Read label and follow directions. © Ex-Lax, Inc., 1982

NAUJIENOS. APLANKYS KASDIENĄ

Visuomenei ir paskiram asmeniui Naujienos dabar yra reikalingesnės, negu bet kada. Todėl šių Velykų švenčių proga Naujienų prenumerata yra ideali ir prasminga dovana tėvams, vaikams, giminėms, draugams, kaimynams, pažįstamiems, seneliams ir kitiems.

Naujienos padės Jums išlaikyti giminės ar bičiulių artumą, nežūrint nuotolių, ir bus ištikimu ryšininuku visai išėivijai, kovojančiai už savo krašto laisvę.

PRASOM NAUDOTIS PATOGIA UŽSAKŲ FORMA

Siunčiu \$45. Prašau siuntinėti Naujienas Chicagoje kaip velykinę dovaną metams (pusei metų \$24). Kitose vietose — \$40, pusei metų — \$22.

VARDAS, PAVARDE _____

NR. IR GATVĖ _____

MIESTAS _____ VALST. _____

ZIP CODE _____

Siuntėjo Pavardė, Vardas _____

Adresas: _____

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE | REAL ESTATE FOR SALE
Rusai, Zeme — Pardavimai | Namai, Zeme — Pardavimai

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ĮGIEMS TERMINAVIMAS
IR ŽEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKĖJIMAIM
DEL VISU INFORMACIJU KREIPTIS I:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAS

VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRĖ

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

8529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

LAIKYKIMES MARQUETTE PARKE.
CIA GERIAUSIA VIETA
LIETUVIAMS.

9 butų mūrinis. Labai geros pajamos. Didelis butas savininkui. Geras investavimas.

3 butų mūrinis su garažu. Pelningas pirkiny.

Didelis, gražiai įrengtas bungalow. Nebrangus.

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE — INCOME TAX
2951 W. 63rd St.
Tel: 436-7878

JOHN GIBAITIS

Advokatų įstaiga
6247 S. Kedzie Ave.
(312) 776-8700

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko PRANO ŠULO paruošta ir teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta "Sūduvos" išleista knyga su legališkomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje.

Miko Šileikio apsakymų knyga "LIUCIJA" jau atspausdinta.

"LIUCIJA"

Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

• Menas yra toks gražus dalykas, jog kartais reikia stebėtis, kad jį sukuria toks žiaurus gyvūnas — kaip žmogus.

C

Crush all smokes dead out.

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI
Turio Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose, greitai garantuoti ir užsilingel.
KLAUDIJS PUMPUTIS
4514 S. Tolman Ave.
Tel. 927-3559

DEMESIO
62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI
Tiktai \$126 pusmečiui automobilio liability draudimas pensininkams.
Kreiptis: A. LAURAITIS
4651 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.
Tel. 523-8775 arba 523-9191

Dengiamie ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.

ARVYDAS KIELA
6557 S. Tolman Avenue
Chicago, IL 60629
434-9655 ar 737-1717

M. ŠIMKUS
Notary Public
INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

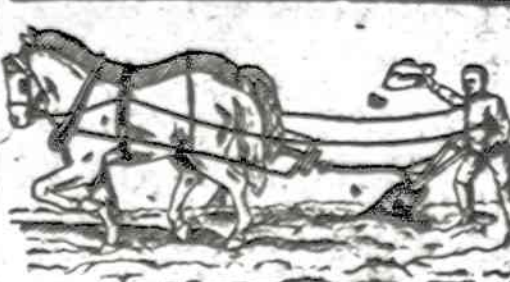
Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDAS, 4059 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5996

Homeowners Insurance
Good service/Good price
F. Zapolski, Agent
3208 1/2 W. 95th St.
Everg. Park, Ill.
60642 - 424-8654
Home Office: Chicago, Ill.

Advokatas
GINTARAS P. CEPENAS
Darbo valandos: Kasdien: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadienį: nuo 9 val. r. iki 12 val. d. ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162
2649 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

ADVOKATŲ DRAUGIJA
V. BYLAITIS
ir V. BRIZGYS
Darbo valandos:
Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet.
Šeštadieniais pagal susitarimą.
6406 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel.: 778-8000

Naujai pasirodžiusi DR. ANTANO RUKŠOS

619 puslapių, kietų viršelių knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia
Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1)
Slūstį čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608

Aleksas Ambrose,

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJS

autorius,
paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausia
Chicagos lietuvių istoriją
(1869 — 1959 metai).
664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$18.
Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija